

فهرست

صفحه	عنوان
۵	پیشگفتار.....
۷	۱.مقدمه.....
۱۱	۲. وظایف و تعهدات چین در زمینه خدمات مالی پس از ورود به سازمان جهانی تجارت.....
۱۲	کلیات.....
۱۷	۳. تعهدات چین در ارتباط با بیمه و خدمات مرتبط با آن.....
۱۷	شکل تأسیس.....
۱۸	محدوده جغرافیایی.....
۱۸	عرصه فعالیت.....
۱۹	مجوزها.....
۲۰	۴. پیشینه مختصر صنعت بیمه و مقررات خدمات در چین.....
۲۶	پیشینه مختصر قوانین و مقررات بیمه چین.....
۳۰	۵. قوانین و مقررات فعلی راجع به بیمه و خدمات مرتبط با آن و بررسی میزان تطابق آنها با تعهدات چین در قبال سازمان جهانی تجارت.....
۳۰	قوانین و مقررات فعلی.....
۳۱	قرارداد بیمه.....
۳۲	حقوق و تعهدات طرفین به موجب قرارداد بیمه.....
۳۳	اجرای قرارداد بیمه، مسئولیت ناشی از نقض و تفسیر قرارداد بیمه.....
۳۴	شرکت‌های بیمه.....

۳۵	قواعد راجع به عملکرد فعالیت بیمه
۳۶	نظارت و اداره صنعت بیمه
۳۷	کارگزاران و نمایندگان بیمه
۳۷	آئین‌نامه اداره شرکت‌های بیمه
۳۸	آئین‌نامه اداره شرکت‌های بیمه با سرمایه خارجی (AFICR)
۴۰	۶. بررسی میزان تطابق با تعهدات و التزامات سازمان جهانی تجارت
۴۴	۷. ضرورت اصلاحات بیشتر
۴۵	قرارداد بیمه
۴۶	انعقاد قرارداد بیمه
۴۷	۸. حمایت از مصرف کننده
۴۹	نظارت و اداره شرکت‌های بیمه
۵۱	نظارت بر شرکت‌های بیمه مرکزی (مادر)
۵۱	مدیریت سرمایه
۵۳	۹. نتیجه‌گیری

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پرتال جامع علوم انسانی

پیشگفتار

تجارت جهانی بعد از جنگ جهانی دوم رشد سریعی داشته است. به منظور تسهیل مبادلات بین المللی، سازمان جهانی تجارت در سال ۱۹۹۵ تأسیس شد و به عنوان یکی از نوپاترین سازمان‌های بین المللی، جانشین تفاهم نامه عمومی تجارت و تعرفه (گات) شد.

امروزی شدن بازارهای بیمه می تواند راه کار مناسبی برای رشد بازار اقتصادی کشورها باشد و زیان بخش‌های دیگر را جبران کند.

با توجه به تاریخچه صنعت بیمه کشور چین که منعکس کننده تاریخ سیاسی قرون گذشته این کشور است و آثار مخرب جنگ جهانی دوم بر این کشور و حتی صنعت بیمه، این کشور درخواست عضویت به سازمان جهانی تجارت را مطرح نمود. در این میان، صنعت بیمه مشکل‌ترین مسئله مذاکرات در کل فرآیند الحاق بود. زیرا علیرغم تعداد زیاد شرکت‌های بیمه در چین، با تشکیل شرکت بیمه خلق چین کلیه بیمه‌گران خارجی از کشور اخراج شدند و بیمه به عنوان تجارتي غیر ضروری مطرح شد.

پانزده سال بعد از مذاکرات سنگین بین چین و اعضای سازمان جهانی تجارت، در ۱۱ اکتبر ۲۰۰۱ و طی اجلاس وزرا در قطر، وزرای بازرگانی ۱۴۲ کشور عضو WTO، عضویت چین را تصویب نمودند. پس از الحاق چین به سازمان جهانی تجارت، این کشور باید شرکای تجاری خود به ویژه ایالات متحده و اتحادیه اروپایی را متقاعد کند که اقدام‌های کافی جهت بازکردن دروازه‌های اقتصادی این کشور به روی رقابت بین المللی انجام داده است.

لذا ضرورت اصلاح قوانین بیمه در چین احساس می شد. زیرا پس از الحاق به سازمان جهانی تجارت، نظام حقوقی ضعیف چین با چالش‌های سختی مواجه می شد. مهمترین موضوع، اصلاحات مرتبط با حقوق بیمه و مطابق با وظایف و تعهدات این کشور و مقایسه اصلاحات انجام شده و تطابق آن با موافقت نامه گات است که در این شماره از نشریه گزارش موردی به تفصیل در این مورد بحث خواهد شد.

مقاله مذکور پنج فصل دارد که فصل اول تعهدات چین را به موجب موافقت‌نامه بین‌المللی بررسی

می‌کند. فصل دوم پیشرفت‌های اخیر در بازار بیمه چین را مطرح می‌کند. فصل سوم هماهنگی قانون بیمه سال ۲۰۰۲ را با وظایف و تعهدات کشور چین در قبال سازمان جهانی تجارت بررسی می‌کند. فصل چهارم به مقایسه قانون بیمه چین و معیارهای بین‌المللی می‌پردازد و فصل پنجم نظام حقوقی مطلوب را بررسی می‌کند.

در پایان از آقای علی رضایی که در ترجمه متن دقت کافی مبذول داشته اند، آقای علیرضا دقیقی اصلی که متن را ویراستاری فنی نموده اند و خانم مهرناز گیلک نوری که متن ویراستاری ادبی نموده اند، تشکر می‌نماییم.

امید آن که این شماره گزارش موردی نیز مورد توجه و استقبال صاحب نظران قرار گیرد.

پژوهشکده بیمه

۱. مقدمه

در ۱۱ اکتبر ۲۰۰۱، سازمان جهانی تجارت (WTO) با پذیرش الحاق چین به این سازمان رسماً به این کشور اجازه داد تا صد و چهل و سومین عضو دائمی این سازمان گردد. در نتیجه، کارشناسان پیش‌بینی می‌کنند که تقریباً هر ساله ۵۶ میلیارد دلار به اقتصاد چین و شرکای مهم تجاری این کشور، تزریق شود.^۱ اما تا سال ۱۹۹۹، بازار خدمات بیمه چین به چنین تزریق مالی نیاز داشت، چرا که تنها ۲۰ درصد از مردم در چین تحت پوشش بیمه قرار داشتند.^۲ علیرغم جمعیت ۱/۳ میلیاردی، میزان درآمد حق بیمه چین در مقایسه با میانگین جهانی، یعنی ۷/۳ درصد تنها ۱/۶۷ درصد از تولید سرانه ملی در سال ۱۹۹۹ بود.^۳ علاوه بر آن، میزان هزینه سرانه حق بیمه تنها ۱۱۰/۵۸ یوان بود (تقریباً معادل ۱۳/۳۲ دلار ایالات متحده آمریکا) که این رقم در ایالات متحده ۴۳۰ دلار است.^۴ بنابراین الحاق چین به سازمان جهانی تجارت از طریق باز شدن بازار و برداشته شدن محدودیت‌های خاص، فرصت خوبی را برای افزایش و توسعه بازار بیمه این کشور، فراهم آورد.

قبل از الحاق به سازمان جهانی تجارت، بازار بیمه چین به طور یکنواخت و با میانگین سرعت ۳۷/۶ درصد در هر سال، پس از رونق گرفتن فعالیت بیمه در سال ۱۹۸۰، رشد کرده بود.^۵ قانون بیمه چین مصوب ۱۹۹۵، اولین قانون جامعی بود که جهت رفع موانع عمده‌ای که پیش روی توسعه بازار بیمه وجود داشت، وضع گردیده بود. قانون بیمه ۱۹۹۵، سرمایه‌گذاران بیشتری را ترغیب می‌نمود تا در بازار چین سرمایه‌گذاری کنند. اگرچه شرکت‌های بیمه داخلی چندین برابر شدند، اما فعالیت شرکت‌های بیمه خارجی در چین، همچنان به واسطه مقررات و محدودیت‌های این کشور، به شدت در تنگنا قرار داشت.

1. Tatiana Boncompagni, Eastward Hot Entry into WTO was Just the Beginning. Get a New \$56 Billion Trade Marketplace, LEGAL TIMES, Jan. 7, 2002, at 12.

2. Review of Reform of Chinese Insurance Industry, CHINESE SECURITIES NEWS (Beijing), Apr. 3, 1999.

3. Foreign Investors Set Foot in China's Insurance Market, 21 CHINA ECON. NEWS 6 (2000).

4. Id.

۵. فعالیت بیمه داخلی در چین در سال ۱۹۵۸، متوقف شد. برای دیدن جزئیات، رک به بخش سوم همین مقاله.

برای مثال، محدودیت‌های جغرافیایی بر بسیاری از بیمه‌گران خارجی تحمیل شد.^۱ همچنین، چین سرمایه‌گذاران خارجی را ملزم نمود تا برای شعباتی که کاملاً خارجی بوده و یا بیش از ۵۱ درصد از مالکیت آنها به صورت مشترک متعلق به چین و شرکت خارجی است، مجوز اخذ نماید. این مکانیزم اخذ مجوز، دولت چین را قادر می‌ساخت تا تعداد شعبات و شرکت‌های مشترکی را که تحت مالکیت سرمایه‌گذاران خارجی قرار داشت، کنترل نماید. مجموعه سیاست‌های محدودکننده بیمه‌ای چین بر شرکت‌های داخلی، نشان از اعمال این نظارت دارد.^۲

موافقت‌نامه عمومی راجع به تجارت خدمات (GATS) که خدمات مالی را تحت پوشش قرار می‌دهد، این خدمات را به خدمات بیمه و مرتبط با بیمه تعریف نموده است.^۳ به عنوان عضو دائمی سازمان جهانی تجارت، اقداماتی که توسط دولت چین جهت تنظیم بیمه خارجی و خدمات مرتبط صورت گرفته باید با تعهدات مندرج در گات مطابق باشد.^۴ علاوه بر آن، به دلالت پروتکل الحاق جمهوری خلق چین، حقوق و تعهداتی که در جداول ضمیمه شده به پروتکل فهرست گردیده، باید همانگونه که مقرر گردیده، اجرا شوند.^۱

۱. پایگاه اینترنتی کمیسیون تنظیم بیمه چین (در آگوست ۲۰۰۰)، بیست و هشت شرکت بیمه داخلی شامل بیمه اموال، بیمه خسارت و بیمه عمر را معرفی نمود. رک به:

http://www.circ.gov.cn/circ_zj.htm (last visited Jan. 10, 2004) [hereinafter Chinese Insurance Regulatory Commission].

همچنین بنگرید به:

Y ADONG Luo, CHINA'S SERVICE SECTOR 155 (2001).

(محدوده فعالیت بیمه‌گران خارجی را به شانگهای و گانزو محدود نمود، در حالی که به شرکت امریکن اینترنشنال گروپ (AIG) اجازه می‌داد تا در شن‌زن و فوشان، فعالیت نماید).

2. Luo, supra note 6; see Chinese Insurance Regulatory Commission, supra note 6.

۳. بنگرید به موافقت‌نامه عمومی راجع به تجارت خدمات، ۱۵ آوریل ۱۹۸۴، موافقت‌نامه سازمان تجارت جهانی، ضمیمه ۱ (ب)، ماده ۵ (الف). [hereinafter GATS] at http://www.wto.org/english/docs3/legal_e/legaCe.htm#finalact (last visited Jan. 10, 2004).

«خدمات بیمه و مرتبط با بیمه» را چنین تعریف کرده است: «(۱) بیمه مستقیم (شامل بیمه مشترک): (الف) بیمه عمر، (ب) بیمه غیرعمر؛ (۲) بیمه اتکایی و بیمه اتکایی مجدد؛ (۳) بیمه واسطه‌ای از قبیل کارگزاری و نمایندگی؛ (۴) خدمات مرتبط با بیمه از قبیل خدمات مشاوره، آماری، ارزیابی مخاطرات، حل و فصل اختلافات».

4. Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization provides, Apr. 15, 1994, RESULTS OF THE URUGUAY ROUND OF MULTILATERAL TRADE NEGOTIATIONS: THE LEGAL TEXTS, 33 LL.M. 1144 (1994), art. 16(4); available at http://www.wto.org/english/docs_e/docs3.htm (last visited Jan. 10, 2004) [hereinafter WTO Agreement].

«هر یک از اعضا، تضمین خواهد نمود که قوانین، آئین‌نامه و تشریفات اداری‌اش با تعهدات مندرج در موافقت‌نامه ضمیمه، مطابق است». همان.

الحاق به سازمان جهانی تجارت، نظام حقوقی ضعیف چین را با چالش‌های سختی مواجه نمود. توانایی چین به اجرای این تعهدات و وظایف در تعیین میزان موفقیت الحاق این کشور، بسیار تعیین کننده و حیاتی است.^۲ در زمینه بیمه و خدمات مرتبط، چین موافقت نمود تا از محدودیت‌هایی که در زمینه شکل تأسیس، محدوده جغرافیایی، پوشش بیمه‌ای، عرصه فعالیت و اخذ مجوز وجود دارد، در طی ۵ سال از تاریخ الحاق بکاهد.^۳ بنابراین، مهمترین موضوع، بیان آغاز اصلاحات قانونی چین مشتمل بر اصلاحاتی است که مرتبط با حقوق بیمه و مطابق با وظایف و تعهدات این کشور است. قانون بیمه جمهوری خلق چین (قانون بیمه)، در اواخر ۲۰۰۲ اصلاح شد و آئین‌نامه اداره شرکت‌های بیمه با سرمایه خارجی (AFICR) در اواخر ۲۰۰۱ رسماً وضع گردید. اما تشخیص این مسئله که آیا این دو قانون و دیگر قوانین و مقررات مرتبط، با تعهدات چین به موجب گات و موافقت‌نامه الحاق این کشور، هماهنگ است یا خیر، نیازمند بررسی بیشتری است.

هدف اولیه سازمان جهانی تجارت آن است که از طریق موافقت‌نامه‌هایش مراقبت نماید که اعضا با یک نظام تجاری بدون تبعیض و بر اساس حقوق و تعهدات تثبیت شده، اقدام می‌نمایند. هر یک از کشورهای عضو این تضمین را بدست می‌آورد که با صادرات آن، منصفانه و مطابق با بازارهای دیگر کشورها برخورد می‌شود و هر یک از اعضا تعهد می‌کند که با واردات همانند بازار خودش، عمل نماید.^۴ همچنین سازمان جهانی تجارت به کشورهای در حال توسعه در اجرای تعهداتشان، تسهیلاتی را اعطا می‌کند و مراقبت می‌نماید تا بخش خدمات کشورهای عضو برای رقابت خارجی باز باشد.^۵ بنابراین،

1. Protocol of the Accession of the People's Republic of China WTIL/432, at PI. II (1) (Nov, 23, 2001) [hereinafter Protocol].

2. PANITCHPAKDI & MARK L. CLIFFORD, CHINA AND WTO CHANGING CHINA, CHANGING WORLD TRADE 147 (2002).

3. See Report of the Working Party on the Accession of China WT/ACC/CHN/49/Add.2 (Oct. 1,2001) [hereinafter Report].

4. The WTO Agreements, available at

http://www.wto.org/english/docs_e/legace/legal_e.htm (last visited Jan. 10,2004).

5. Id.

تمامی موافقت‌نامه‌های سازمان جهانی تجارت، به منظور برقراری یک نظام تجارت جهانی چند جانبه، طراحی شده که این نظام به آزادی تجارت بین‌الملل، برداشتن تعرفه‌ها و موانع غیرتعرفه‌ای، جهت تضمین محیط تجاری بدون تبعیض مساعدت می‌نماید.^۱

اما سهم این طرح نسبت به فرایند به روز کردن نظام حقوقی داخلی چین، ناچیز است. در واقع تنها تغییرات جامع در نظام حقوقی و اداری است که می‌تواند راه رشد اقتصادی مداوم را هموار نماید.^۲ چین جهت تنظیم و تنسيق فعاليت‌های تجاری داخلی و حمایت از مصرف‌کنندگانی که تمایل کمتری به اقدام به معامله با موسسات تجاری دارند، فاقد یک نظام حقوقی سالم است.

در نظامی که فاقد قانون بوده و یا مقررات نظارتی ناقصی را بر نرخ‌ها، حمایت از مصرف‌کننده، کفایت دارایی و اخذ مجوز، اعمال می‌کند، فعالیت بیمه به نحو نامطلوبی تحت تأثیر قرار خواهد گرفت. برای مثال، نظام پرداخت حق بیمه ناکارآمد، می‌تواند منجر به مسئله انتخاب معکوس و احساس بی‌عدالتی برای بیمه‌گذاران و در نتیجه کاهش وسعت بازار بیمه گردد.^۳ علاوه بر آن، یک نظام ناکارآمد حمایت از مصرف‌کننده نمی‌تواند بر نابرابری‌های اطلاعاتی و قدرت چانه‌زنی ناشی از کاهش امنیت مصرف‌کننده در بازار بیمه غلبه کند. به همین دلیل، بازنگری قانون بیمه و قوانین مرتبط به منظور برقراری یک نظام نظارتی بیمه مناسب، عامل اساسی دیگری در افزایش بازار بیمه چین و جذب فعالیت‌های بیمه خارجی می‌باشد. در غیر این صورت، مزایایی که از طریق الحاق به سازمان جهانی تجارت برای بازار بیمه ایجاد می‌شود، ممکن است به واسطه آثار منفی نظام حقوقی ناکارآمد کاهش یابد. با توجه به مطالب فوق، این مقاله ۵ بخش دارد. بخش اول، تعهدات چین به موجب موافقت‌نامه عمومی تجارت خدمات و تعهدات

1. See MICHAEL J. TREBILCOCK & ROBERT HOWSE, THE REGULATION OF INTERNATIONAL TRADE 21-22, 26,38 (2002).

2. PANITCHPAKDI & CLIFFORD, supra note 11, at 144.

3. See SCOTI E. HARRINGTON & GREGORY R. NIEHAUS, RISK MANAGEMENT AND INSURANCE 117 (1999).

«انتخاب معکوس»، به تمایل خریداران با خسارات منتظره زیاد به خریدن بیمه‌نامه با پوشش بیشتر نسبت به خریداران با خسارات منتظره کم، هنگامی که همان میزان از حق بیمه را می‌پردازند، تعریف شده است.

این کشور به سازمان جهانی تجارت به موجب اسناد رسمی این سازمان را بررسی می‌کند. بخش دوم، ضمن طرح پیشینه مختصر صنعت بیمه و قوانین مرتبط، در خصوص پیشرفت‌های اخیر در بازار بیمه چین به بحث پرداخته و ابراز می‌دارد که اگرچه اصلاح تقنینی در قانون بیمه و قوانین مرتبط آغاز گردیده است، اما هنوز به منظور تداوم پیشرفت بازار بیمه، اصلاحات دیگری ضروری است. بخش سوم، به بررسی این مسئله می‌پردازد که آیا قانون بیمه ۲۰۰۲ و سایر قوانین مرتبط با تمام وظایف و تعهداتی که چین در قبال سازمان جهانی تجارت بر عهده دارد، هماهنگ است یا خیر و آیا اصلاحات بیشتری در این زمینه لازم است؟ بخش چهارم به منظور شناسایی تفاوت‌ها، قانون بیمه چین و دیگر قوانین را با معیارهای بین‌المللی مقایسه خواهد کرد. در این بررسی از راهنمایی‌ها، معیارها و اصولی که توسط اتحادیه بین‌المللی ناظران بیمه (IAIS) که برای نخستین بار منتشر شده، استفاده خواهد شد.^۱ جهت رفع مشکلات و معایب موجود مطابق با معیارهای (IAIS)، قوانین مرتبط از دو بازار مهم بیمه یعنی ایالات متحده آمریکا و اتحادیه اروپا، به عنوان راهنما، جهت پیشنهاد اصلاحات بیشتر در قانون بیمه چین ارائه خواهد شد. در پایان به توصیف نظام حقوقی مطلوب قوانین و مقررات بیمه در عصر پس از سازمان تجارت جهانی، خواهد پرداخت.

۲. وظایف و تعهدات چین در زمینه خدمات مالی پس از ورود به سازمان جهانی تجارت

در حالی که اساسنامه سازمان جهانی تجارت، محدود به اقدامات سازمانی شده است، اما چهار ضمیمه مهم را مطرح می‌کند. ضمیمه یک تحت عنوان «موافقت‌نامه چندجانبه» متشکل از مجموعه نتایج سند دور اروگوئه است. این مقررات تماماً امری بوده؛ چرا که تعهدات الزام‌آوری را به تمامی اعضای سازمان تحمیل می‌نماید. ضمیمه ۱ (ب) موافقت‌نامه چندجانبه که در گات مندرج می‌باشد، دربردارنده تعهدات

1. International Association of Insurance Supervisors, By-Laws [hereinafter IAIS]. at: <http://www-iaisweb.org/bylaws.pdf>. (last visited Jan. 10.2004). In 1994.

اتحادیه بین‌المللی ناظران بیمه، به نمایندگی از حدود ۱۰۰ مقام نظارتی بیمه تشکیل یافت. این اتحادیه همچنین به منظور تشویق همکاری میان تنظیم‌کنندگان بیمه، به منظور ارائه معیارهای بین‌المللی برای نظارت بر بیمه، آموزش اعضا و هماهنگ نمودن اقدامات در بخش‌های مالی و موسسات مالی بین‌المللی، شکل گرفته بود.

کلی و جداول امتیازات و حقوق است. همانگونه که بیمه و خدمات بیمه در چارچوب تعریف گات در دسته «خدمات مالی» قرار می‌گیرد، مباحث بعدی به بررسی تعهدات چین به موجب موافقت‌نامه چندجانبه و گات - هر دو- می‌پردازد. در این بخش همچنین وظایف چین در ارتباط با بیمه و خدمات مرتبط، مطابق با جدول و وظایف مشخص خدماتی که به تصمیم الحاق جمهوری خلق چین، ضمیمه شده، مورد بررسی قرار خواهد گرفت.^۱

کلیات

موافقت‌نامه چندجانبه (یعنی موافقت‌نامه‌هایی که سازمان جهانی تجارت را تأسیس نمود) به طور خلاصه امور عملی و سازمانی سازمان جهانی تجارت را مطرح می‌کند. با این وجود، این موافقت‌نامه‌ها مقرر می‌نمایند که هر یک از دول عضو، موظف هستند این اطمینان را ایجاد کنند که قوانین، آئین‌نامه‌ها و تشریفات اداری آنها با تعهداتی که در توافق‌نامه‌های ضمیمه آمده، مطابق می‌باشد.^۲ مطالعات نشان می‌دهد که تعهدات چین به سازمان جهانی تجارت تا زمانی که قانون و مقررات داخلی دربردارنده آن تعهداتی نباشد که تصویب و یا اصلاح شده‌اند، با حقوق داخلی یکدست نخواهند شد.^۳ بنابراین به جز استثنائاتی که به موجب موافقت‌نامه‌های سازمان جهانی تجارت مجاز می‌باشند، قانون بیمه و دیگر مقررات مرتبط باید با موافقت‌نامه عمومی راجع به تجارت خدمات، مطابق و هماهنگ باشد. اصلاحات این اطمینان را ایجاد خواهند کرد که تعهدات در قانون داخلی جای گرفته؛ به گونه‌ای که دادگاه‌ها و وضع‌کنندگان قوانین بیمه، مطابق با قانون عمل می‌کنند و نه بر طبق صلاحدید و نظر نامحدود خویش.

1. Report, supra note 12; Protocol, supra note 10.

2. WTO Agreements, supra note 13.

3. Donald D. Clarke, China's Legal System and the WTO: Prospects for Compliance, 2 WASH. U. GLOBAL STUD. L. REV. 97 (2003).

تعهدات ناشی از موافقت‌نامه عمومی راجع به تجارت خدمات

موافقت‌نامه عمومی راجع به تجارت خدمات، بر چهار نوع از خدمات تأکید دارد: [از لحاظ موافقت‌نامه، تجارت خدمات عبارتست از عرضه یک خدمت] ۱- از قلمرو یک عضو به قلمرو هر عضو دیگر؛ ۲- در قلمرو یک عضو به مصرف‌کنندگان خدمات هر عضو دیگر؛ ۳- توسط عرضه‌کننده خدمت یک عضو از طریق حضور تجاری در قلمرو هر عضو دیگر و ۴- توسط عرضه‌کننده خدمت یک عضو از طریق حضور اشخاص حقیقی یک عضو، در قلمرو هر عضو دیگر.^۱ این موافقت‌نامه، چهار تعهد عمده را تحمیل می‌نماید: رفتار مبتنی بر دولت کامله‌الوداد (MFN)، شفافیت، تعهدات راجع به مقررات داخلی، رفتارهای ملی و تعهداتی که در دو ضمیمه راجع به خدمات مالی کشورهای عضو آمده است.

در خصوص رفتار دولت کامله‌الوداد، هر عضو فوراً و بدون قید و شرط، رفتاری را در مورد خدمات و عرضه‌کنندگان خدمات هر عضو دیگر در پیش خواهد گرفت که از رفتار متخذه در مورد خدمات و عرضه‌کنندگان خدمات مشابه هر کشور دیگر، نامطلوبتر نباشد (مگر از استثنائاتی باشد که در ضمیمه ماده ۲، برشمرده شده است).^۲ لذا تنها سه نوع از خدمات، حمل و نقل دریایی، حمل و نقل بین‌المللی و حمل و نقل بار و مسافر که در ضمیمه ماده ۲ چین آمده‌اند و بر بیمه و خدمات مرتبط با آن، در هر یک از کشورهای عضو اعمال می‌شود، باید با ماده ۲ موافقت‌نامه عمومی راجع به تجارت خدمات مطابق باشد.^۳

در خصوص شفافیت، هر عضو همه اقدامات دارای کاربرد عام را که به اجرای این موافقت‌نامه مربوط بوده و یا بر آن اثر خواهد گذاشت، فوراً (و یا در موقعیت‌های اضطراری حداکثر تا تاریخ لازم‌الاجرا شدن آنها) منتشر خواهد ساخت. موافقت‌نامه‌های بین‌المللی مربوط یا موثر بر تجارت خدمات که هر یک از اعضای این موافقت‌نامه آن را امضا نموده‌اند، نیز منتشر خواهد شد.^۴ علاوه بر آن، این موافقت‌نامه مقرر

1. GATS, supra note 8, art. T, § 2.

2. Id. art. II, §§ 1,2.

3. See Report, supra note 12; see also Protocol, supra note 10, pt. I, para. 4.

4. GATS, supra note 8, art. III, § 1.

می‌دارد که هر عضو، فوراً (یا حداقل سالی یک مرتبه) وضع قوانین، مقررات یا رهنمودهای اداری جدید یا تغییر در قوانین، مقررات یا رهنمودهای اداری موجود را که بر تجارت خدمات موضوع تعهدات خاص آن طرف طبق موافقت‌نامه تأثیر قابل توجهی دارند، به اطلاع شورای تجارت خدمات خواهد رساند.^۱ هر عضو فوراً به تمام درخواست‌های هر عضو دیگر در مورد اطلاعات خاص راجع به اقدامات دارای کاربرد عام یا درباره موافقت‌نامه‌های بین‌المللی در مفهوم بند ۱ ماده ۳ موافقت‌نامه پاسخ خواهد داد. این موافقت‌نامه همچنین الزام می‌دارد که هر عضو، یک یا چند پایگاه اطلاع‌رسانی تأسیس کرده تا به مجرد درخواست اطلاعات خاص درباره تمام این مسائل و همین‌طور مسائل موضوع اطلاعیه بند ۳ را به اعضای دیگر ارائه دهد. این پایگاه‌های اطلاع‌رسانی باید ظرف مدت دو سال پس از تاریخ لازم‌الاجرا شدن موافقت‌نامه سازمان تجارت جهانی، تأسیس شوند.^۲ در خصوص محدوده زمانی که ظرف آن باید پایگاه‌های اطلاع‌رسانی تأسیس شوند، می‌توان مهلت مناسبی را به هر یک از کشورهای عضو اعطا نمود.^۳ علاوه بر آن، بنا بر ماده ۳ موافقت‌نامه، چین در پروتکل الحاقی خویش موافقت نمود که «تنها آن دسته از قوانین، مقررات و سایر اقدامات مربوط و یا اثرگذار بر تجارت خدمات که منتشر گشته و به آسانی در دسترس دیگر کشورها، اعضا و موسسات عضو سازمان جهانی تجارت می‌باشد را به اجرا گذارد».^۴ همچنین چین، بنا به درخواست هر یک از اعضای سازمان جهانی تجارت، تمامی قوانین و دیگر اقدامات مرتبط یا اثرگذار بر تجارت خدمات را قبل از اینکه این گونه اقدامات تکمیل شده و یا به اجرا گذارده شوند، در اختیار ایشان قرار دهد. در مواقع اضطراری، قوانین و مقررات و دیگر اقدامات باید به جدیدترین نسخه در زمانی که تکمیل و یا اجرا شده‌اند، در دسترس قرار گیرند.^۵ همچنین این پروتکل، چین را موظف می‌نمود تا روزنامه‌ای رسمی به ویژه برای انتشار تمامی قوانین، مقررات و دیگر اقدامات

1. Id. § 3.

2. GATS, supra note 8, art. III, § 4.

3. Id.

4. Protocol, supra note 10, pt. I, para. 2(C)(1).

5. Id.

مرتبط یا اثرگذار بر تجارت خدمات را منتشر و معرفی نموده و قوانین، مقررات و دیگر اقدامات خویش را در آن چاپ و معرفی نماید.^۱ قبل از انجام این اقدامات، به منظور اظهارنظر توسط مقامات ذیربط باید مدت زمان متعارفی به ویژه در خصوص آن دسته از قوانین، مقررات و دیگر اقداماتی که متضمن امنیت ملی، اقدامات خاص در خصوص نرخ ارز خارجی یا سیاست پولی و مالی و یا دیگر اقداماتی که انتشار آنها مانع از اجرای قانون می‌شود، داده شود.^۲ این روزنامه به طور منظم، به چاپ رسیده و نسخه‌ای از تمامی موضوعات مندرج در آن، به آسانی در دسترس اشخاص و موسسات قرار خواهد گرفت.^۳ علاوه بر آن، چین مکلف است تا بنا به درخواست هر یک از اشخاص، موسسات و یا کشورهای عضو سازمان جهانی تجارت، یک پایگاه اطلاع‌رسانی که تمامی اطلاعات مربوط به اقداماتی که به موجب بند ۲ (ج) (۱) پروتکل ممکن است صورت گیرد و باید منتشر شوند را تأسیس و معرفی نماید.^۴ چین باید به درخواست‌های اطلاع‌رسانی به طور کامل، صحیح و قابل اعتماد پاسخ داده؛ چرا که بیان‌کننده دیدگاه‌های دولت چین بوده و باید این کار را در یک زمان متعارف و معقولی انجام دهد.^۵

در ارتباط با رفتار ملی، رفتاری که توسط هر یک از دول عضو در مورد خدمات و عرضه کنندگان خدمات هر عضو دیگر و با در نظر گرفتن تمامی اقداماتی که بر تأمین خدمات اثرگذار می‌باشد، نباید از رفتار متخذه در مورد خدمات و عرضه کنندگان خدمات هر کشور دیگر، نامطلوب‌تر باشد.^۶ پروتکل همچنین وظیفه عدم تبعیض را تحمیل می‌نماید. چین تعهد نمود که با اشخاص و موسسات خارجی و همچنین با موسساتی که با سرمایه خارجی اداره می‌شوند در ارتباط با «۱- تهیه و تأمین خدمات تولیدی که برای تولید ضروری بوده و شرایطی که تحت آن کالا در بازار داخلی و برای صادرات، تولید، عرضه و یا فروخته می‌شود. ۲- قیمت و در دسترس بودن خدماتی که توسط مقامات داخلی و نیمه داخلی و

1. Protocol, supra note 10, pt. I, para. 2(C)(2).

2,3. Id.

4. Protocol, supra note 10, pt. I, para. 2(C)(3).

5. Id.

6. GATS, supra note 8, art. XVII, § 1.

مؤسسات عمومی یا دولتی در عرصه‌هایی از قبیل حمل و نقل، انرژی، ارتباطات الکترونیکی مبنایی و دیگر وسایل و عوامل تولید، رفتاری را در پیش خواهد گرفت که از رفتار متخذه در قبال دیگر اشخاص و مؤسسات، نامطلوب‌تر نباشد.^۱

ماده ۶ موافقت‌نامه راجع به تجارت خدمات که در ارتباط با «مقررات داخلی» است و بر اساس آن هر کشور عضو تضمین خواهد کرد که تمام اقدامات دارای کاربرد عام و موثر بر تجارت خدمات، به گونه‌ای معقول، بی‌طرفانه و منصفانه به اجرا درآیند.^۲ این موافقت‌نامه همچنین هر یک از کشورهای عضو را مکلف می‌نمود تا نظام تجدیدنظر قضایی جبران خسارت متناسب، (اعم از قضایی، داوری و یا اداری) را جهت تصمیمات اداری که بر تجارت خدمات تأثیر می‌گذارند، حفظ نماید.^۳ اگر تشریفات تجدیدنظر، مستقل از سازمانی نباشند که تصمیمات اداری مربوط به آن محول شده است، بی‌طرفی و منصفانه بودن تشریفات باید توسط کشور عضو تضمین شود.^۴

به موجب پروتکل:

آئین بازنگری شامل اعطای فرصت تجدیدنظر بدون هزینه، برای اشخاص یا موسساتی است که به موجب هر اقدام اداری تحت این آئین متضرر شده‌اند. در تمام مواردی که تقاضای تجدیدنظر، در ابتدا باید به یک مرجع اداری تسلیم شود، این امکان برای متقاضی تجدیدنظر وجود دارد تا درخواست خویش را به مرجع تجدیدنظر تقدیم کند. تصمیم متخذه در خصوص تجدیدنظر به متقاضی ابلاغ شده و دلایل این تصمیم باید به صورت کتبی باشد. متقاضی همچنین از داشتن حق استیناف به مرجع بالاتر اطلاع خواهد یافت.^۵

1. Protocol, supra note 10, pt. I, para. 3.

2. GATS, supra note 8, art. VI, § 1.

3. Id. § 2(a).

4. Id.

5. Protocol, supra note 10, pt. I, para. 2(D)(2).

۳. تعهدات چین در ارتباط با بیمه و خدمات مرتبط با آن

به موجب آخرین جدول تعهدات راجع به خدمات، چین موافقت نمود تا اقدامات وسیعی جهت باز شدن بازار، حداکثر ظرف مدت ۵ سال از تاریخ الحاق به اجرا درآورد.^۱ این جدول بدواً مبتنی بر شیوه‌نامه ۳ موافقت‌نامه راجع به تجارت خدمات (حضور تجاری در چین) و البته شامل تعهدات مهمی در رابطه با شیوه‌نامه ۱ موافقت‌نامه عمومی راجع به تجارت خدمات (تدارک خدمات بیمه‌ای فراملی) می‌باشد.^۲ جنبه‌های اعظم تعهداتی که به موجب جدول نهایی، در ارتباط با بیمه و خدمات مرتبط با آن بر چین تحمیل شد، در ادامه مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

شکل تأسیس

بیمه‌گران خارجی بیمه غیرعمر، اجازه خواهند یافت تا شعبه‌ها و یا شرکت‌های مشترکی را که ۵۱ درصد از مالکیت آن متعلق به خارجی است، تأسیس نمایند.^۳ ظرف مدت دو سال پس از الحاق چین، این شرکت‌ها نیز مجاز خواهند بود تا شرکت‌های فرعی با مالکیت تمام را بدون محدودیت‌های ناظر بر تأسیس، ایجاد نمایند.^۴ بیمه‌گران خارجی بیمه عمر نیز می‌توانند از مالکیت ۵۰ درصدی بیگانه در شرکت مشترکی که شریک آن به انتخاب خود آنها تعیین می‌شود، بهره‌مند شوند.^۵ اعضای شرکت‌های سرمایه‌گذاری مشترک مجاز هستند تا آزادانه در خصوص شروط فعالیت خود توافق نموده، مشروط بر آنکه محدودیت‌های مندرج در این جدول را رعایت نمایند.^۶ در خصوص کارگزاری بیمه مخاطرات تجاری با درجه بالا، کارگزاری برای بیمه اتکایی و دریانوردی بین‌المللی، هواپیمایی و بیمه حمل و نقل و بیمه اتکایی، شرکت‌های مشترک با مالکیت خارجی، مشروط

1. Report, supra note 12, pt. II, § 7.

2. Donald I. Lewis & Peter Rhodes, Foreign Insurers "in Good Hands:" China Offers New Opportunities in the Insurance Service Sector, 10 CHINA L. & PRAC. 26, 28 (Jan. 2003).

3. Report, supra note 12, pt. II, § 7A(3)(A).

4,5,6. Id.

بر اینکه بیش از ۵۰ درصد سرمایه در زمان الحاق، مالک نباشند، مجاز به ارائه خدمات می‌باشند.^۱ سهم مالکیت خارجی تا ۵۱ درصد ظرف مدت ۳ سال پس از الحاق باید افزایش یافته و شرکت‌های فرعی با مالکیت کاملاً خارجی فقط پس از مدت ۵ سال پس از الحاق اجازه فعالیت دارند. شرکت‌های مشترک، همانند واسطه‌گری در سایر خدمات نامحدود باقی خواهند ماند.^۲

محدوده جغرافیایی

بلافاصله پس از الحاق، بیمه‌گران خارجی بیمه عمر و غیرعمر و همچنین کارگزاران بیمه مجاز به ارائه خدمات در ۵ استان شانگهای، گوانگجو، دالیان، شنزن و فوشان شدند.^۳ اکنون این موسسات مجاز می‌باشند تا فعالیت خود را به پکن، چنگجو، چونگ‌کینگ، فوژو، سوژو، شیامن، نینگبو، شن‌یانگ، ووهان و تیاچین، گسترش دهند.^۴ سه سال پس از الحاق چین، تمامی محدودیت‌های جغرافیایی کاملاً برداشته می‌شد.^۵

عرصه فعالیت

از تاریخ الحاق، بیمه‌گران خارجی بیمه عمر مجاز به صدور «بیمه‌نامه اصلی» و بیمه مخاطرات تجاری با درجه بالا بدون هیچ گونه محدودیت جغرافیایی شدند.^۶ همچنین، به موجب اصل رفتار ملی، کارگزاران خارجی بیمه مجاز به صدور «بیمه‌نامه اصلی» گردیدند، مشروط بر اینکه در مقایسه با کارگزاران چینی شرایط نامطلوب‌تری را ارائه نمایند.^۷ علاوه بر آن، بیمه‌گران خارجی بیمه غیرعمر اجازه یافتند تا بیمه سرمایه‌گذاری خارجی و همچنین خدمات بیمه اموال، مسئولیت و بیمه دیون موسسات سرمایه‌گذاری

1. Id.

2. Report, supra note 12, pt. II, § 7A(3)(A).

3. Id. § 7 A(3)(B).

4, 5, 6. Id.

7. See Report, supra note 12, Annex III.

«بیمه‌نامه اصلی»، آن بیمه‌نامه‌هایی است که پوشش بیمه‌ای جامعی را برای همان اموال و مسئولیت‌های شخص حقوقی که در مکان‌های مختلفی واقع شده‌اند، ارائه می‌دهد. بیمه‌نامه‌های اصلی تنها می‌توانند توسط بخش تجاری و دفترکل بیمه‌گر یا دفتر شعب استانی دارای مجوز، صادر شوند. شعب دیگر، مجاز به صدور بیمه‌نامه اصلی نمی‌باشند. رک به:

Id. pt., II § 7A(3)(C).

خارجی در چین ارائه دهند.^۱ در نهایت، دو سال پس از الحاق چین به سازمان جهانی تجارت، بیمه‌گران خارجی بیمه غیرعمر مجاز به ارائه تمامی انواع خدمات بیمه غیرعمر به مشتریان چینی و خارجی گردیدند.^۲

سه سال پس از الحاق چین به سازمان جهانی تجارت بیمه‌گران خارجی مجاز به ارائه خدمات بیمه انفرادی (و نه گروهی) و همچنین بیمه درمانی، بیمه گروهی و بیمه پرداخت سالانه به شهروندان چینی و خارجی شدند. بلافاصله پس از الحاق، بیمه‌گران خارجی اجازه یافتند تا خدمات بیمه اتکایی در زمینه بیمه عمر و غیرعمر و در شکل شعبه شرکت، شرکت مشترک با طرف چینی و یا شرکت وابسته به خود، بدون محدودیت‌های جغرافیایی و کمی در زمینه اعطای مجوز ارائه دهند.^۳

مجوزها

با الحاق چین، مجوزها بدون نیاز به احراز نیاز اقتصادی و یا محدودیت‌های کمی صادر می‌شوند. به منظور تأسیس یک شرکت بیمه خارجی، شرایط زیر باید محقق شود: (الف) سرمایه‌گذار متعلق به شرکت بیمه خارجی باشد که بیش از ۳۰ سال تجربه فعالیت در داخل یک کشور عضو سازمان جهانی تجارت داشته باشد؛ (ب) شرکت بیمه به مدت دو سال متوالی، در چین دارای دفتر نمایندگی باشد؛ (ج) شرکت بیمه باید در پایان سال قبل از درخواست، حداقل ۵ میلیارد دلار، سرمایه خالص داشته باشد البته بجز برای کارگزاران بیمه.^۴ میزان سرمایه خالص اولیه برای کارگزاران بیمه ۵۰۰ میلیون دلار است. اما این میزان هر سال پس از الحاق، کاهش می‌یابد. کارگزاران مکلفند سرمایه‌ای بالغ بر ۴۰۰ میلیون دلار در یکسال پس از الحاق، ۳۰۰ میلیون، دو سال پس از الحاق و بیش از ۲۰۰ میلیون دلار، چهار سال پس از الحاق را دارا باشند.^۵

1. Report, supra note 12, pt. II § 7A(3)(C).

2. Id.

3. Report, supra note 12, pt. II § 7A(3)(C).

4. Id. § 7A(3)(D).

5. Id.

نظر به تعهدات فوق‌الذکر، کارشناسان پیش‌بینی کرده‌اند که یک گشایش غیر قابل پیش‌بینی بازار اتفاق خواهد افتاد و محدودیت‌های جغرافیایی از میان برداشته می‌شود؛ به گونه‌ای که سهم بیمه‌گران خارجی در بازار به سرعت افزایش می‌یابد. به نظر می‌رسد که این گشایش عمدی بخش بیمه توسط دولت جمهوری خلق چین تصمیمی هدفمند بوده که با دیگر اصلاحات اقتصادی داخلی از قبیل خصوصی‌سازی موسسات دولتی و تأسیس یک نظام تأمین اجتماعی با سرمایه نیمه خصوصی در آینده همراه شده است. بدین وسیله، از لحاظ تاریخی چین تعهد نمود تا فرصت‌های تجاری را به بیمه‌گران خارجی اعطا نماید.^۱ اما ایجاد این تعهدات یک موضوع و اجرای آنها موضوع دیگری است. بخش ششم این مقاله به بررسی حدود این اجرا و در نتیجه مطابقت با این تعهدات خواهد پرداخت.

۴. پیشینه مختصر صنعت بیمه و مقررات خدمات در چین

پیشینه مختصر صنعت بیمه چین

دوره قبل از تشکیل جمهوری خلق چین

بیمه در چین قدمتی طولانی دارد. هزاران سال پیش، بازرگانان در میان شهرهای داخلی و ساحلی چین از طریق رودخانه یانگ، به تجارت غذا و کالا می‌پرداختند. این مسیر هزار کیلومتری، قایق‌های کوچک را در معرض انواع مخاطرات از قبیل راهزنان، تندآب‌ها و سارقان قرار می‌داد. به منظور جلوگیری از ورود خسارت به کالاها، بازرگانان موافقت‌نامه‌های جمعی را امضا می‌کردند که به موجب آن ورود خسارت به هر کشتی تقسیم می‌شد.^۲ برای مثال بازرگانی که ۵ درصد از میزان محموله بر روی کشتی متعلق به او بود، تنها به میزان ۵ درصد از ضررها و خسارات وارده به آن محموله، مسئولیت داشت.^۳

1. Lewis & Rhodes, supra note 43, at 30.

2. Jennifer A. Meyer, Note, Let the Buyer Beware: Economic Modernization, Insurance Reform, and Consumer Protection in China, 62 *FORDHAM L. Rev.* 2125, 2136 (1994).

3. Id.

علیرغم این شکل اولیه بیمه، صنعت بیمه پیشرفته تا اوایل قرن نوزدهم پدیدار نشد. در سال ۱۸۰۵، نخستین شرکت بیمه گوانگجو توسط یک بازرگان انگلیسی در شهر گوانگجو تأسیس شد.^۱ اولین شرکت بیمه تجاری چینی در سال ۱۸۷۶ تأسیس گردید.^۲ اما از اواخر جنگ تریاک در سال ۱۸۴۲ تا آغاز قرن بیستم، شرکت‌های خارجی بازار بیمه چین را تحت سلطه خویش داشتند.^۳ حتی پس از فروپاشی سلسله کینگ در سال ۱۹۱۱، چین در ابتدا فعالیت بیمه خویش را در حمایت از تجارت خارجی، اداره و هدایت کرد.^۴ صنعت بیمه به این روش و در طول جنگ جهانی دوم و جنگ شهرنشینی تا پیروزی طرف کمونیست و تشکیل جمهوری خلق چین (از این پس، PRC)، ساختار قبلی‌اش را حفظ کرد.

دوره پس از تشکیل جمهوری خلق چین

توسعه و تکامل صنعت بیمه می‌تواند به چهار دوره تقسیم شود: ۱- دوره تعدیل از سال ۱۹۴۹ تا ۱۹۵۲؛ ۲- دوره توقف از سال ۱۹۵۳ تا ۱۹۷۸؛ ۳- دوره شروع مجدد از سال ۱۹۷۹ تا ۱۹۹۴ و ۴- دوره توسعه و تکامل مقررات پیشرفته از سال ۱۹۹۵ تا کنون.^۵

دوره تعدیل (۱۹۴۹ - ۱۹۵۲)

در اکتبر ۱۹۴۹ دولت چین یک شرکت دولتی به نام شرکت بیمه خلق چین (از این پس، PICC) را در پکن تأسیس نمود.^۶ در طول دهه اول فعالیت، شرکت بیمه خلق چین از طریق تأسیس شعب منطقه‌ای و دفاتر در تمامی استان‌ها و مناطق مشهور و شهری، پیشرفت سریع و یکنواختی را پشت سر گذاشت.^۷ در طول این مدت، دولت کمونیستی بر عملکرد شرکت‌های بیمه خصوصی دخالت می‌کرد. دولت

1. LINBO FAN, The Insurance Market System in FINANCIAL REGULATION IN THE GREAT CHINA AREA MAINLAND CHINA, TAIWAN AND HONG KONG SAR 158 (Joseph J. Norton et al. eds., 2000).

2. Id.

3. John J. Hampton, Insurance in China, 42 CHARTERED PROP. CASUALTY UNDERWRITERS 106 (1989).

4. Id.

5. HAO-MIN ZHU, DA Lu JIN RONG ZHI Du Yu SHI CHANG [The Financial Regulation and Market in the Mainland China] 124 (2002).

6. ZHU, supra note 67, at 124.

7. Alberto Monti The Insurance Contracts in the People of China – A Comparative Analysis of Policyholder' Right, 3 GLOBAL JURISTS TOPICS 1, 4 (2001).

کمونیست، شرکت‌های بیمه را یکی‌یکی وارد شرکت بیمه خلق چین نمود که این امر سبب شد تا شرکت‌های بیمه خصوصی به تدریج از بازار ناپدید شوند.^۱ به موجب تصمیم شورای دولتی، شرکت بیمه خلق چین در سال ۱۹۵۱ به عنوان تنها موسسه‌ای که حق فعالیت در زمینه بیمه اجباری (یعنی بیمه اجباری مؤسسات دولتی) را دارد، شناخته شد.^۲ همچنین در طول این مدت، دولت جمهوری خلق چین شروع به اعمال محدودیت بر مؤسسات خارجی نمود. این محدودیت‌ها از قبیل ممنوعیت برداشتن معافیت از ارز خارجی و پیش‌بینی مجازات شدید برای شرکت‌هایی که قوانین و مقررات را نقض می‌نمودند، شرکت‌های خارجی بیمه را مجبور نمود تا کاملاً از بازار بیمه چین در اوایل سال ۱۹۵۲، رخت بریندند.^۳

دوره توقف (۱۹۷۸ - ۱۹۵۳)

در سال ۱۹۵۹، فلسفه «خیزش زیاد به جلو» دولت را مجبور نمود تا رفتارش را در قبال بیمه تغییر دهد.^۴ نظریه کمونیستی دولت را مجبور می‌نمود تا از سازمان‌ها و اشخاص حمایت نماید؛ به گونه‌ای که دیگر وسایل تضمین امنیت از قبیل بیمه، بی‌معنی جلوه می‌نمود.^۵ اگرچه شرکت بیمه خلق چین، فعالیت خودش را در شهرهای شانگهای و هانگزو حفظ کرد، اما فعالیت‌هایش به فعالیت‌های تجارت خارجی چون بیمه مرسولات و بیمه مخاطرات بدنه کشتی محدود گردید.^۶ متعاقب آن، دولت تمام دعاوی خسارت را پذیرفته و بازار داخلی تقریباً از بین رفت. مطالعات فرهنگی

توقف بیمه، تقریباً دو دهه به طول انجامید. از سال ۱۹۵۹ تا ۱۹۷۶، چین مجموعه‌ای از فشارهای سیاسی داخلی را که محدودیت موجود بازار را بیشتر مورد انتقاد قرار می‌داد، تحمل کرد.^۷ برای مثال، انقلاب فرهنگی اختلالات موجود را بدتر کرده و «مخاطراتی را به وجود آورد که حتی اگر شرکت بیمه

1. ZHU, supra note 67, at 124.

2,3 . Id.

4. Liu Hongru, Developments in the Reform of China's Banking and Financial System, 2 J. CHINESE L. 323,356 (1988).

5. Id.

6. ZHU, supra note 67, at 125.

7. Hampton, supra note 65, at 106.

خلق چین از بازار حذف نگردیده بود نیز، این خطرات قابلیت بیمه کردن را نداشتند.^۱ فعالیت‌های بیمه در شانگهای و هانگ‌جو که در طول تغییرات خط‌مشی‌های سیاسی ادامه داشت نیز توسط دولت، متوقف شدند.^۲

دوره شروع مجدد (۱۹۹۴ - ۱۹۷۹)

دولت کمونیست نمی‌توانست پاسخگوی مطالبه خسارات بیمه‌ای باشد و لذا فعالیت این صنعت را مجدداً در سال ۱۹۷۹، مجاز دانست.^۳ همزمان با چهار اقدام در خصوص به روز کردن و سیاست درهای باز، چین مجدداً فعالیت‌های تجاری و سرمایه‌گذاری با خارجیان را از سرگرفت.^۴ به منظور ترویج این سیاست‌ها و تسهیل سرمایه‌گذاری خارجی، کنگره ملی خلق چین، «قانون جمهوری خلق چین راجع به سرمایه‌گذاری مشترک چینی و خارجی» را به تصویب رساند.^۵ ماده ۸ این قانون الزام می‌دارد که شرکت‌های بیمه چینی باید به تمام نیازهای بیمه‌ای این شرکت‌های مشترک، خدمات ارائه دهند.^۶ از آنجا که شرکت بیمه خلق چین تنها بیمه‌گر مجاز در زمان تصویب این قانون بود، این قانون به نحو موثری یک انحصار داخلی را به وجود آورد.^۷

این انحصار، در سال ۱۹۸۵ با تصویب مقررات موقتی راجع به اداره موسسات بیمه پایان یافت. این مقررات بازار داخلی را به روی بیمه‌گران چینی باز کرد، اما هنوز عرصه‌های خاصی از فعالیت بیمه‌ای از قبیل طرح‌های تجاری مشخصی در انحصار شرکت بیمه خلق چین قرار داشت.^۸ در سال ۱۹۸۸، کشتیرانی بخار تجاری چین شرکت بیمه پینگ‌آن را تأسیس نمود.^۹ پس از آن، در سال ۱۹۹۱ شرکت بیمه پاسفیک

1,2. Id.

3. Meyer, supra note 61, at 2138.

4. Hampton, supra note 65, at 106.

5. Id.

6. See The Law of the People's Republic of China on Chinese Foreign Joint Ventures, art. 8 (1979).

7. Hampton, supra note 65, at 106.

8. FAN, supra note 63, at 158.

9. WEN-HuA LIU, WTO Yu ZHONG Guo JIN RONG FA Lu ZHI Du DE CHONG Tu Yu GUI BI [WTO and its Conflicts with the Legal System of China's Financial Law and the Avoidance] 373 (Beijing 2001).

چین تشکیل گردید.^۱ متعاقب آن، رقبا داخلی وارد بازار گشته و این امر منجر به شکسته شدن انحصار شرکت بیمه خلق چین گردید.^۲

رشد سریع در فعالیت‌های بیمه خارجی و شرکت‌های بیمه با مالکیت خارجی نیز در طول این دوره قابل مشاهده است. تا سال ۱۹۹۵، شرکت بیمه خلق چین دارای ۹ موسسه بیمه خارجی و دریایی بود که برخی از آنها شرکت‌های مرکزی و یا شرکت‌های گروهی بودند.^۳ در اکتبر ۱۹۹۲، شرکت امریکن اینترنشنال گروپ (AIG)، اولین شرکت بیمه خارجی بود که مجاز به شروع فعالیت بیمه در دو بخش بیمه عمر و اموال، در بزرگترین شهر چین یعنی شانگهای گردید.^۴ در سال ۱۹۹۵، (AIG) اجازه یافت تا فعالیتش را در شهر گوانگجو نیز گسترش دهد.^۵ در سال ۱۹۹۴، شرکت بیمه دریایی و آتش‌سوزی توکیو، بزرگترین شرکت بیمه اموال و حوادث در ژاپن، نیز شروع به فعالیت در شانگهای نمود.^۶ پس از آن، بیمه خارجی در قالب شرکت‌هایی با مالکیت خارجی، دفاتر نمایندگی یا سرمایه‌گذاری‌های مشترک با شرکت‌های محلی، شروع به بازگشت به بازار چین کردند.^۷ این فرایند، بازار بیمه چین را وارد دوره جدیدی نمود.^۸ در پایان سال ۱۹۹۶، پنج شرکت بیمه خارجی و تقریباً ۱۲۶ دفتر نمایندگی و واسطه از ۷۷ شرکت بیمه خارجی، در بازار بیمه چین فعالیت می‌کردند.^۹

دوره توسعه و تکامل مقررات پیشرفته (تاکنون - ۱۹۹۵)

با ادامه اصلاحات اقتصادی و رفع محدودیت‌های بازار، جو توسعه و تکامل، به کمال رسیدن بازار چین را شتاب بخشید. برای مثال، شرکت بیمه خلق چین موقعیتش را کاملاً مستقل از بانک خلق چین،

1. ZHU, supra note 67, at 125.

2. LIU, supra note 85, at 373.

3. FAN, supra note 63, at 159.

4. ZHU, supra note 67, at 125.

5. Luo, supra note 6, at 159.

6. Id.

7. ZHU, supra note 67, at 125.

8. Id.

9. FAN, supra note 63, at 159.

نهادهای مرکزی و نظارتی سابق حفظ نمود. در حالی که به طور گسترده، فعالیت‌هایش را به نظارت بر تقریباً ۸۰ درصد از بازار بیمه داخلی توسعه داد.^۱ در اکتبر ۱۹۹۸، شورای دولتی تصمیم گرفت تا گروه شرکت بیمه خلق چین سابق را- دارای ۳ شعبه و ۴ شرکت بیمه دولتی مستقل بود- که از شرکت‌های چینی بیمه اتکایی (CRC)، شرکت چینی بیمه عمر و شرکت چینی بیمه با مسئولیت محدود تشکیل یافته بود و بر شرکت با مسئولیت محدود هنگ‌کنگ نظارت داشت، را سازماندهی کند.^۲ در همین زمان، تمامی اعضای شرکت‌های بیمه خارجی و سرمایه‌گذاری مشترک چینی و خارجی افزایش یافتند. موسسات بیمه از کانادا، سوئیس، آلمان، استرالیا و فرانسه، وارد بازار بیمه چین شدند.^۳ اما محدودیت‌های جغرافیایی، عرصه فعالیت آنها را به شانگهای و گوانگجو محدود نمود؛ به گونه‌ای که سهم آنها را در بازار به کمتر از ۱ درصد کاهش داد.^۴

ویژگی مهم دیگر این دوره، وضع قوانین و مقررات پیشرفته بیمه و نظام نظارت بود. در اکتبر ۱۹۹۵، قانون بیمه جمهوری خلق چین (قانون بیمه)، تصویب و منتشر شد. این قانون، قانون قرارداد بیمه را با قانون راجع به نظارت و اداره بیمه، ادغام کرد.^۵ این قانون اولین قانون ملی بود که به نحو جامع، موضوعات بیمه را مورد بررسی قرار می‌داد.^۶ به منظور تقویت نظارت بر بیمه و تسهیل تکامل بازار بیمه چین، قانون بیمه در راستای به روز بودن قانونگذاری، پس از الحاق به سازمان جهانی تجارت، در اکتبر

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

۱. تا قبل از نوامبر ۱۹۹۸، صنعت بیمه چین توسط بانک خلق چین، مدیریت می‌شد. اما اکنون، کمیسیون تنظیم بیمه چین (CIRC) که یک نمایندگی تازه تأسیس دولتی است، مسئولیت نظارت و اداره صنعت بیمه در چین را بر عهده دارد.

FAN, supra note 63, at 159.

2. See China's Insurance Sector: Overview of Recent Change, 21 E. ASIAN EXECUTIVE Rep.2,8 (Feb. 15. 1999). Available at WESTLAW 21 No.2 EAEREP 8.

3. Luo, supra note 6, at 159.

4. Id.

5. See Insurance Law of the People Republic of China 1995, available at <http://www.qis.netlchinalaw/lawtranl.htrn> (last visited Feb. 6, 2004).

6. GUANGHUA Yu & MINKANG Gu, LAW AFFECTING BUSINESS TRANSACTIONS IN THE PRC 132 (2001).

۲۰۰۲ اصلاح شد.^۱ علاوه بر آن، ساختار و اختیارات ناظران مالی نیز تعدیل گردید. در سال ۱۹۹۸، اختیار نظارت و تنظیم بیمه از بانک خلق چین به موسسه تنظیم کننده تازه تأسیس یعنی کمیسیون تنظیم بیمه چین (CIRC) که به دلیل رشد سریع در بخش بیمه چین و فقدان نظارت کافی در این صنعت به وجود آمده بود، واگذار شد.^۲ به منظور اداره شرکت‌های بیمه با سرمایه خارجی، آئین‌نامه اداره شرکت‌های بیمه با سرمایه خارجی (AFICR) در ۱۲ دسامبر ۲۰۰۱ به تصویب رسید. مسئولیت‌های (AFICR)، شامل صدور مجوز، شرایط کاهش سرمایه و دیگر شرایط لازم برای تأسیس شرکت‌های بیمه با سرمایه خارجی در چین می‌باشد.^۳

پیشینه مختصر قوانین و مقررات بیمه چین

وضع قانون بیمه چین به اواخر امپراتوری کینگ برمی‌گردد. دولت کینگ، قانون تجاری کینگ را تصویب نمود که مشتمل بر دو بخش بیمه خسارت و عمر بود.^۴ اما قبل از به اجرا درآمدن این قانون، امپراتوری کینگ فرو ریخت.^۵ در سال ۱۹۲۹، دولت گوامینگ‌جو (KMT)، قانون بیمه را وضع کرد که در سال ۱۹۳۷ بازنگری شد و قبل از آن در سال ۱۹۳۱، قانون دریایی که راجع به بیمه دریایی بود نیز به تصویب رسیده بود.^۶ پس از شکل‌گیری جمهوری خلق چین در سال ۱۹۴۹، مجموعه‌ای از قوانین و مقررات بیمه مشتمل بر قواعد، دستورات اداری، آئین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و اختاریه‌ها، توسط شورای دولتی وضع گردیدند.^۷ اکثر این قوانین و مقررات تنها بر بیمه اجباری تأکید داشتند که شامل بیمه اجباری اموال موسسات دولتی و اموال مسافری کشتی، قطار و هواپیما بود.^۸

1. Xu Guojian & Richard L. Mertl, Amending the Insurance Law: Long-Term Policy or Expedient Measures, 10 CHINA L. & PRAC. 21 (2003).

2. China's Insurance Sector, supra note 96, at 8.

3. ZHU, supra note 67, at 127.

4. Yu & Gu, supra note 100, at 126.

5. Id.

6. FAN, supra note 63, at 158.

7. Id.

8. Yu & Gu, supra note 100, at 126-7.

قانون بیمه ۱۹۹۵، اولین قانون ملی بود که یک چارچوب کلی برای فهم مقررات بیمه در چین را ارائه می‌داد.^۱ این قانون مشتمل بر ۸ بخش با ۱۵۲ ماده بود.^۲ بخش نخست، اصول کلی مشتمل بر هدف قانون، تعریف بیمه، قلمرو شمول قانون و اصول صنعت بیمه را پوشش می‌داد.^۳ بخش دوم که مربوط به قراردادهای بیمه بود، از ۳ فصل تشکیل یافته بود: ۱- قواعد کلی تشکیل، اصلاح و اجرای قرارداد بیمه؛ ۲- قرارداد بیمه اموال و ۳- قرارداد بیمه عمر.^۴ بخش‌های سوم تا پنجم، قواعد و شرایط اداره و نظارت بر شرکت بیمه، مشتمل بر صدور مجوز، مدیریت عرصه فعالیت، حق بیمه، انحلال و نظارت مستمر را مطرح کرده‌اند.^۵ بخش ششم، قواعد نظارت بر بیمه و صنایع مرتبط از قبیل نمایندگی‌ها و کارگزاری‌های بیمه را پیشنهاد کرده است.^۶ و در نهایت بخش‌های هفتم و هشتم، مشتمل بر مقررات راجع به مسئولیت‌ها و ضمانت اجراهای حقوقی است.^۷

از آنجا که مواد مربوط به نظارت و اداره شرکت‌های بیمه، هنوز در مراحل اولیه تکامل می‌باشند، کمیسیون تنظیم بیمه چین، آئین‌نامه راجع به اداره شرکت‌های بیمه را در سال ۲۰۰۰ وضع نمود.^۸ این آئین‌نامه، دارای ۱۰ بخش و ۱۱۹ ماده است که به طور تفصیلی به بیان قواعد نظارت و اداره شرکت‌های بیمه پرداخته است.^۹

در فاصله سال‌های ۱۹۹۵ تا ۲۰۰۲، صنعت بیمه در چین به نحو قابل توجهی تغییر کرد. در مقایسه با حضور تنها یک شرکت بیمه در بازار، تعداد کل شرکت‌ها در اواخر سال ۲۰۰۲ به ۵۳ شرکت رسید و میزان درآمد سالیانه حق بیمه از ۴۶۰ میلیون یوان در سال ۱۹۹۵ به ۲۲۶/۳ میلیارد یوان در سه فصل اول

1. Id. at 132.

2. Insurance Law, supra note 99.

3,4. Id.

5. Insurance Law, supra note 99.

6,7. Id.

8,9. Id.

سال ۲۰۰۰ رسید.^۱ این رشد، معلول افزایش تعداد مشتریان بیمه، خدمات و همچنین تولید نیاز برای خدمات با کیفیت بالا و به روز کردن و توسعه نظام تنظیم بود.

با وجود این تغییرات، چندین بخش از قانون بیمه ۱۹۹۵ دیگر برای اجرا در بازار امروزی مناسب نبود و حتی برخی از آنها به مانعی در برابر اجرای معقول در محیط تغییر یافته تبدیل شدند.^۲ اندکی پس از تأسیس، کمیسیون تنظیم بیمه چین، اصلاح قانون بیمه ۱۹۹۵ را در اولویت‌های کاری خویش قرار داد. در نهایت، کنگره ملی خلق چین در ۲۸ اکتبر ۲۰۰۲ این اصلاحیه را مورد تصویب تقنینی قرار داد. چهار هدف عمده که به موجب این اصلاحیه انتظار دستیابی به آنها می‌رفت عبارت بودند از ۱- پیگیری و حمایت از اصلاح و توسعه صنعت بیمه چین؛ ۲- تقویت نظارت و تنظیم صنعت؛ ۳- استانداردسازی مقررات موسسات بیمه و اقدامات تجاری و ۴- انجام تعهدات، جهت پذیرش رویه‌های بین‌المللی که در طول مذاکرات الحاق به سازمان جهانی تجارت، مطرح می‌شوند.^۳

تأسیس کمیسیون تنظیم بیمه چین در ۱۹ نوامبر ۱۹۹۸، به عنوان تنها تنظیم‌کننده صنعت بیمه چین که اختیار نظارت بر موسسات مالی را به عهده داشت، مجموعه‌های نظارتی و انتظامی را سازماندهی مجدد نمود.^۴ اگرچه فعالیت بیمه یک فعالیت مالی به شمار می‌آید، اما دولت چین اصرار داشت که فعالیت‌های مالی مختلف باید به طور جداگانه عمل و مدیریت شوند، ولی در عین حال تحت نظارت نهادهای مختلفی قرار داشته باشند.^۵ کمیسیون تنظیم بیمه چین در قبال ترویج و توسعه بازار بیمه و مدیریت محتاطانه خطر، چهار وظیفه عمده را بر عهده دارد: ۱- مطالعه و ارائه راه‌حل در ارتباط با توسعه و تحول صنعت بیمه؛ ۲- وضع قوانین و مقررات جدید راجع به فعالیت بیمه به منظور بهبود نظام حقوقی این

1.China Insurance Regulatory Commission. Available at:
<http://www.circ.gov.cn/lassay/index.htm> (last visited Jan. 10,2004).

2.Guojin & Mertl, supra note 101, at 21.

3.Id.

4.Yu & Gu, supra note 100, at 128.

5.Id.

صنعت؛ ۳- نظارت بر فعالیتهای تجاری شرکتهای بیمه و اجرای قوانین و مقررات جدید بیمه و ۴- تأسیس یک نظام مدیریت خطر، جهت بررسی ملاتت شرکتهای بیمه.^۱

در ارتباط با اداره موسسات بیمه با سرمایه خارجی و یا سرمایه‌گذاری‌های خارجی در بخش بیمه، چین تا زمان تصویب آئین‌نامه اداره شرکتهای بیمه با سرمایه خارجی (AFICR) که در ۱۲ دسامبر ۲۰۰۱ وضع شد، فاقد یک قانون جامع بود. با وجود این، چین، چندین قانون و مقررات خاصی را از سال ۱۹۹۲ به شرح زیر وضع نمود: ۱- آئین اداره موسسات بیمه با سرمایه خارجی که به طور آزمایشی در شانگهای اجرا گردید، به سال ۱۹۹۲؛ ۲- آئین اداره دفاتر نمایندگی موسسات مالی خارجی در چین، به سال ۱۹۹۶؛ ۳- دستور بانک خلق چین راجع به تقسیم منصفانه سود میان طرف چینی و خارجی در شرکت بیمه با سرمایه‌گذاری مشترک چینی و خارجی در زمینه بیمه عمر؛ ۴- قواعد موقتی راجع به شرایط مدیریت ارشد در موسسات بیمه به سال ۱۹۹۹؛ ۵- قانون قرارداد به سال ۱۹۹۹ و ۶- آئین‌نامه راجع به اداره شرکتهای بیمه به سال ۲۰۰۰.^۲

به طور خلاصه، پیشینه وضع قوانین و مقررات پیشرفته چین نسبتاً کوتاه است. مسلماً ایجاد یک نظام تنظیم‌کننده حقوقی برای بیمه و دستیابی به موقعیت فعلی در طول حدوداً ۸ سال (از آغاز وضع قانون بیمه در سال ۱۹۹۵)، آرمان مطلوب است. علیرغم این کمال مطلوب، برخی از بخش‌های قوانین و مقررات فعلی هنوز ناکارآمد بوده و نیاز به اصلاح و تکمیل دارند. بخش‌های بعدی این مقاله به بررسی تطابق قوانین و مقررات فعلی با تعهدات و تکالیف سازمان جهانی تجارت و همچنین حدود یکسانی با دیگر معیارهای بین‌المللی می‌پردازد.

1.China Insurance Regulatory Commission. Available at;

<http://www.circ.gov.cn/circje.htm> (last visited Jan. 10,2004).

2.Yu & Gu, supra note 100, at 128-129.

۵. قوانین و مقررات فعلی راجع به بیمه و خدمات مرتبط با آن و بررسی میزان تطابق آنها با تعهدات

چین در قبال سازمان جهانی تجارت

قانون بیمه که اخیراً در سال ۲۰۰۲ اصلاح شد، آئین‌نامه اداره شرکت‌های بیمه با سرمایه خارجی و آئین‌نامه راجع به اداره شرکت‌های بیمه، ۳ رکن نظام حقوق بیمه پیشرفته چین می‌باشند. قانون اول و دوم بسیار مهم هستند چرا که آنها خواه اصلاح شده و یا قاعده‌مند شوند، به منظور تحقق و ایفای تعهدات ناشی از الحاق به سازمان جهانی تجارت می‌باشند. بخش زیر، ابتدا به بیان توصیف و عناصر ماهوی این قانون پرداخته و پس از آن در بخش بعدی حدود میزان تطابق چین با موافقت‌نامه سازمان جهانی تجارت و تعهدات مرتبط راجع به الحاق این کشور، جهت احراز وجود ناهماهنگی، مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

قوانین و مقررات فعلی

قانون بیمه ۲۰۰۲

قانون بیمه ۲۰۰۲، اساساً ساختار و قالب قانون بیمه ۱۹۹۵ را حفظ کرده است. این قانون مشتمل بر ۸ بخش با ۱۵۸ ماده می‌باشد.^۱ بخش نخست، اصول کلی شامل هدف قانون، تعاریف و قلمرو اجرای قانون و اصول صنعت بیمه می‌باشد.^۲ بخش دوم به بیان قواعد کلی قراردادهای بیمه و قواعد خاص قراردادهای بیمه اموال و عمر می‌پردازد.^۳ بخش‌های سوم تا پنجم، قواعد و شرایط اداره و نظارت بر شرکت بیمه، مشتمل بر صدور مجوز، دامنه مدیریت تجاری حق بیمه، انحلال و نظارت مستمر است.^۴ بخش ششم، قواعد راجع به نظارت بر نمایندگی‌ها و کارگزاری‌های بیمه را ارائه می‌دهد و بخش هفتم، شامل مقرراتی

1.The following discussion is based on Insurance Law, art. 16 (2002) (P.R.C); PRC Insurance Law (Revised), 10 CHINA L. & PRAC. 39, Dec. 2002-Jan. 2003, at 61, 63.

2.PRC Insurance Law (Revised), 10 CHINA L. & PRAC. 39, Dec. 2002-Jan. 2003, at 61, 63.

3,4,5.Id.

راجع به مسئولیت‌ها و ضمانت اجراهای حقوقی است^۱ و در نهایت بخش هشتم دربردارنده مقررات متفرقه است.^۲

قرارداد بیمه

تشکیل قرارداد بیمه

به منظور رهایی از مخاطرات معنوی (اخلاقی)، ماده ۱۲ قانون بیمه مقرر می‌دارد که متقاضی باید دارای منفعت قابل بیمه در موضوعی که می‌خواهد بیمه شود - به عنوان پیش‌شرط قرارداد بیمه نافذ و موثر - باشد.^۳ بنابراین، اگر متقاضی بیمه هیچ منفعت قابل بیمه در مال موضوع بیمه نداشته باشد، قرارداد بیمه باطل به نظر می‌رسد.^۴ قرارداد بیمه زمانی منعقد می‌شود که «متقاضی، درخواستی مبنی بر بیمه مطرح کرده و بیمه‌گر موافقت می‌کند تا بیمه‌نامه را بر اساس شروط قراردادی که بر مبنای آن توافق حاصل شده، صادر کند».^۵ اگرچه قانون بیمه آشکارا الزام نمی‌دارد که قرارداد بیمه باید به شکل کتبی باشد اما مقرر می‌دارد که بیمه‌گر باید بیمه‌نامه یا دیگر گواهی‌نامه بیمه را برای متقاضی صادر نماید، البته دیگر اشکال موافقت‌نامه کتبی نیز می‌تواند به شرط توافق دو طرف، مورد پذیرش قرار گیرد.^۶

1.PRC Insurance Law, supra note 126.

2.Id

۳ «به منظور احراز وجود منفعت قابل بیمه در موضوع قرارداد بیمه، عینی که می‌خواهد مورد بیمه واقع شود، باید دقیقاً توصیف گردد. لذا پیشنهاد شده است که اگرچه قراردادهای بیمه که از آن، به عنوان قراردادی یاد می‌شود که چیزی را بیمه می‌کند، اما اگر بیمه‌شده شخصی باشد که مالک یا مسئول این مال در قبال خساراتی است که ممکن است نسبت به او وارد شده و یا آن مال را از بین ببرد و یا خساراتی که ناشی از استفاده یا سوء استفاده از آن چیز است، دیگر قرارداد بیمه وجود ندارد که چیزی را بیمه کند». اگر بیمه شده دارای منفعت قابل بیمه باشد، گفته می‌شود که او کمتر تحریک می‌شود که مال موضوع بیمه را از بین ببرد. رک به:

MALCOLM A. CLARKE, THE LAW OF INSURANCE CONTRACT 98-100 (1994);

منظور از خطر اخلاقی، «اثری است که [فقدان منفعت قابل بیمه]، بر انگیزه‌های بیمه‌شده، در کاستن از خسارات منتظره دارد». برای مثال، زمانی که بیمه‌شده، بیمه سرقت خریداری می‌کند، انگیزه او از حیث احتیاط در جهت کاستن از مخاطراتی همچون سرقت، کاهش می‌یابد. رک به:

HARRINGTON & NIEHAUS, supra note 17. at 167.

4.Shonghua Renmin Gongheguo Fagui Huidian [Collection of Laws and Regulations of the People's Republic of China] (1995) (P.R.C) [hereinafter Insurance Law of P.R.c.], art. 12(2) (2002).

5.Id. art. 13(1).

6.See id. art. 13(2)(3).

حقوق و تعهدات طرفین به موجب قرارداد بیمه

به دلیل آنکه قرارداد بیمه بر مبنای اصل «حداکثر حسن نیت» تشکیل می‌شود، بیمه‌گر و بیمه‌شده هر دو مکلف به افشا و ابراز اطلاعات مربوطه می‌باشند.¹ قانون بیمه الزام می‌دارد که بیمه‌گر، تمامی مندرجات قرارداد را باید برای متقاضی به ویژه تمامی استثنائات مسئولیت بیمه‌گر در مقابل متقاضی را توضیح داده و تذکر دهد.² اگر بیمه‌گر از توضیح موارد معافیت از مسئولیت امتناع کند، «در این صورت، شرط قراردادی که به معافیت مذکور تصریح دارد، معتبر نخواهد بود»³ در مقابل، بیمه‌گر حق خواهد داشت تا تحقیقات مرتبط را از متقاضی راجع به موضوع بیمه و یا اوضاع و احوال بیمه‌شده که متقاضی مکلف به افشا و ابراز صادقانه آنها می‌باشد، به عمل آورد.⁴

در مواردی که متقاضی عملاً وقایع را مخفی نموده و از وظیفه مبنی بر ابراز صادقانه خودداری کرده و یا از روی بی‌مبالاتی از اجرای وظیفه ابراز صادقانه خودداری نماید؛ به گونه‌ای که این امر اساساً بر تصمیم بیمه‌گر راجع به میزان پوشش بیمه و یا افزایش حق بیمه تأثیر گذارد، بیمه‌گر حق دارد قرارداد بیمه را فسخ نماید.⁵ در موارد خودداری عمدی، بیمه‌گر مسئول جبران خسارات بیمه‌شده یا پرداخت منافع بیمه به بیمه‌شده نسبت به حوادثی که قبل از فسخ قرارداد اتفاق افتاده، نمی‌باشد و وظیفه استرداد حق بیمه وصول شده را ندارد.⁶ اگر متقاضی بیمه از روی بی‌مبالاتی، از انجام وظیفه‌اش مبنی بر ابراز صادقانه، امتناع کرده و این بی‌مبالاتی، ارتباط مهمی با وقوع حادثه بیمه شده داشته باشد، بیمه‌گر مسئول جبران خسارات بیمه‌شده و یا پرداخت منافع بیمه در قبال حوادثی که قبل از فسخ قرارداد بیمه اتفاق

1. See MALCOLM A. CLARK, THE LAW OF INSURANCE CONTRACT 708 (1994).

2. See PETER M. EGGERS & PATRICK Foss, GOOD FAITH AND INSURANCE CONTRACTS 5-6 (1998); Insurance Law of PRC, supra note 133, art. 17(1), 18.

3. Insurance Law of PRC, supra note 133, art. 18.

4. Id. art. 17(1).

5. Id. art. 17(2).

6. Id. art. 17(3).

افتاده نخواهد بود، اما حق بیمه باید مسترد شود.^۱ علاوه بر آن، در صورتی که بیمه‌گر و تمامی بیمه‌گران مرتبط، دو یا چند پوشش بیمه تحصیل کرده باشند، متقاضی مکلف است این موضوع را به آنها اطلاع دهد.^۲ اما طبعاً، پس از اینکه قرارداد بیمه منعقد شد، متقاضی مکلف به پرداخت حق بیمه، آنگونه که توافق شده می‌باشد و بیمه‌گر مکلف به جبران خسارات وارده و یا پرداخت منافع بیمه در زمانی که وقایع بیمه شده اتفاق می‌افتد، خواهد بود.^۳

اجرای قرارداد بیمه، مسئولیت ناشی از نقض و تفسیر قرارداد بیمه

عموماً، طرفین قرارداد بیمه این قرارداد را مطابق با اصول صداقت و حسن‌نیت به اجرا می‌گذارند.^۴ این امر، از جانب متقاضی و یا بیمه‌شده به معنای پذیرش تعهد به اطلاع‌رسانی فوری به بیمه‌گر در خصوص وقوع حادثه بیمه شده می‌باشد.^۵ علاوه بر آن قانون قراردادی، متقاضی را ملزم می‌نماید تا به محض وقوع حادثه، هرگونه اقدام ضروری را جهت پیشگیری و یا کاهش خسارات بکار بندد.^۶ همچنین در مواردی که قرارداد بیمه معتبر و لازم‌الاجراست، در زمانی که شدت خطر نسبت به موضوع بیمه شده در حال افزایش بوده، بیمه‌شده باید سریعاً به بیمه‌گر اطلاع دهد و بیمه‌گر حق دارد تا حق بیمه را افزایش داده و یا قرارداد بیمه را فسخ نماید.^۷

در مقابل، بیمه‌گر نه تنها ملزم به جبران خسارات بیمه‌شده و پرداخت حق منافع بیمه می‌باشد، بلکه باید مخارج ضروری و متعارفی که توسط بیمه شده جهت پیشگیری و یا کاهش خسارات پس از وقوع حادثه بیمه شده، هزینه شده را پرداخت نماید.^۸ اگر حادثه بیمه شده که توسط شخص ثالثی اتفاق افتاده، منجر به ورود خسارت به موضوع بیمه شود، پس از تاریخ جبران خسارت بیمه شده، بیمه‌گر در مطالبه

1.Id. art. 17(4).

2.Insurance Law of PRC, supra note 133, art. 41.

3.Id. art. 10(2)(3).

4.Insurance Law of PRC, supra note 133, art. 5.

5.Id. art. 22.

6.Id. art. 42(1).

7.Id. art. 37.

8.Id. art. 42(2).

خسارات از شخص ثالث تا میزان خساراتی که پرداخت کرده است، قائم مقام بیمه شده می‌گردد.^۱ در نهایت اینکه، بیمه‌گر و بیمه‌گر اتکایی باید به نحو محرمانه از هرگونه اطلاعات راجع به فعالیت، اموال و یا موضوعات شخصی متقاضیان، بیمه‌شده و ذینفعان، حفاظت نمایند.^۲

در مواردی که میان بیمه‌گر و بیمه‌شده و یا میان بیمه‌گر و متقاضی راجع به معنا و مفهوم شروط و مندرجات قرارداد بیمه، اختلاف پیش آید، دادگاه خلق چین و یا نهاد داوری، آن شروط و مندرجات متنازع‌فیه را به ضرر بیمه‌گر، تفسیر می‌نمایند.^۳ از آنجا که قرارداد بیمه، یک قرارداد الحاقی (تحمیلی) به شمار می‌آید، لذا تمامی شروط مندرج در قرارداد از قبل، توسط بیمه‌گر پیش‌بینی شده‌اند. نابرابری قدرت معاملاتی میان متقاضی و بیمه‌گر، متقاضی را مجبور می‌نماید تا صرفاً قرارداد را پذیرفته و از طرح هرگونه شرطی خودداری نماید.^۴ به همین دلیل، قوانین بیمه کشورهای توسعه یافته مانند ایالات متحده، مقرر می‌دارند که «بیمه‌نامه به نفع بیمه‌شده و علیه بیمه‌گر، تفسیر می‌شوند».^۵ به نظر می‌رسد که قانون چین راجع به تفسیر قراردادهای بیمه با اصول قوانین بیمه پیشرفته، هماهنگ است. با این حال، مسائلی باقی می‌ماند که در بخش‌های بعدی مقاله مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

شرکت‌های بیمه

در جمهوری خلق چین، شرکت‌های بیمه در قالب دو نوع شرکت محدود می‌باشند: «۱- شرکت سهامی با مسئولیت محدود ۲- شرکت با مالکیت منحصراً دولتی».^۶ برخلاف رویه کشورهای بریتانیای کبیر و ایالات متحده، شرکت‌های بیمه متقابل، در چین ممنوع می‌باشند.^۷ تأسیس شرکت بیمه باید از قبل

1. Insurance Law of PRC, supra note 133, art. 45.

2. Id. art. 32.

3. Id. art. 31.

4. ZONG-RoNGLIU, BAO XIAN FA [Insurance Law] 36 (1995).

5. Vargas v. Ins. Co. of N. Am., 651 F.2d. 838, 839-40 (2d Cir. 1981) (quoting Index Fund, Inc. v. Ins. Co. of N. Am., 580 F.2d. 1158, 1162 (2d Cir. 1978), cert. denied, 440 U.S. 912 (1979)).

6. Insurance Law of PRC, supra note 133, art. 70.

7. Yu & Gu, supra note 100, at 141.

به تصویب مقام تنظیم کننده بیمه برسد.^۱ به منظور تأسیس شرکت بیمه، پنج شرط باید محقق شود: ۱- تهیه و تدوین اساسنامه ۲- دارا بودن حداقل سرمایه ثبت شده ۳- بهره‌مندی از کارمندان با مدیریت ارشد با دانش تخصصی و تجربه ۴- ساختار سازمانی سالم و معتبر و ۵- دارا بودن مکان تجاری و تسهیلات تجاری مرتبط.^۲ اما صرف تحقق این پنج شرط، تصویب تأسیس شرکت را تضمین نمی‌کند. به هنگام بررسی درخواست متقاضی، کمیسیون تنظیم بیمه چین، نیازهای توسعه و رقابت سالم در صنعت بیمه را مورد بررسی قرار می‌دهد.^۳

قواعد راجع به عملکرد فعالیت بیمه

به محض تشکیل، شرکت بیمه، فعالیتش را مطابق با عرصه فعالیت که توسط کمیسیون تنظیم بیمه چین به تصویب رسیده، شروع می‌کند. به منظور حمایت از بیمه‌گذاران، در صورتی که خلاف این امر توسط کمیسیون تنظیم بیمه چین تصویب نشده باشد، شرکت بیمه مجاز به فعالیت همزمان در زمینه بیمه اموال و عمر نخواهد بود.^۴ شرکت‌های بیمه، همچنین مجاز به فعالیت در عرصه‌هایی که در قانون بیمه نیامده‌اند، نمی‌باشند.^۵ اگر حداکثر خسارات وارده به موجب تنها یک حادثه بیمه شده از ۱۰ درصد مبلغ سرمایه و سرمایه ذخیره شده این شرکت بیمه فراتر رود، سهمی که فراتر از این مبلغ می‌رود، باید بیمه شود.^۶ پوشش بیمه‌های اتکایی که شرکت بیمه باید از عهده آن برآید، نیز باید به قواعد و مقررات مرتبط کمیسیون تنظیم بیمه چین، احترام گذاشته و آن را رعایت نماید.^۷ استفاده از مبالغ حق بیمه توسط شرکت‌های بیمه باید مطمئن و معتبر بوده و به موجب اصول امنیت و تضمین محافظت و حفاظت از

1. Insurance Law of PRC, supra note 133, art. 71.

2. Id. art. 71.

حداقل میزان سرمایه ثبت شده برای تأسیس شرکت بیمه، ۲۰۰ میلیون یوان می‌باشد. رک به:

Id. art. 73.

3. Id. art. 72(2).

4. Id. art. 92(2).

5. Id. art. 92(3).

6. Insurance Law of PRC, supra note 133, art. 100.

7. Insurance Law of PRC, supra note 133, art. 101.

ارزش سرمایه، باقی بمانند.^۱ به منظور اطمینان از امنیت و اعتبار، استفاده از سرمایه‌ها توسط شرکت‌های بیمه به سپرده‌های بانکی، ضمانت‌نامه‌های دولتی، مالی و دیگر اشکال بهره‌برداری که به طور مشخص توسط شورای دولتی مشخص گردیده‌اند، محدود می‌باشد.^۲

نظارت و اداره صنعت بیمه

علاوه بر آن، قانون بیمه مقرر می‌دارد که شروط و میزان حق بیمه بیمه‌نامه‌ها که در نفع عمومی تأثیرگذار است، خدمات بیمه برای بیمه‌های اجباری که به موجب قانون توصیف شده‌اند و انواع جدید بیمه‌های عمر، باید به منظور بررسی و تصویب، به مقام تنظیم‌کننده بیمه تسلیم شود.^۳ به هنگام بررسی و تصویب، مقام مربوطه باید از منافع عمومی حمایت کرده و از رقابت ناسالم جلوگیری نماید.^۴ شروط و میزان حق بیمه برای تمامی انواع خدمات بیمه‌ای، توسط مقام تنظیم‌کننده بیمه ثبت خواهد شد.^۵ قانون بیمه الزام می‌نماید که مسئول ذیربط، نظام کامل شاخص مبنا را جهت بازنگری و ملاتت و دارایی شرکت‌های بیمه طراحی کرده و نظارت و کنترل خویش را بر حداقل میزان درآمد این شرکت‌ها اعمال می‌نماید.^۶ مقام تنظیم‌کننده بیمه این اختیار را دارد که فعالیت‌های شرکت بیمه از قبیل امور مالی و استفاده از سرمایه را مورد بازرسی قرار داده و از آنها بخواهد تا گزارشات و اطلاعات مکتوب مرتبط را در مدت زمان مشخصی ارائه دهند.^۷ اگر شرکت بیمه، از اختصاص سرمایه به سرمایه احتیاطی (ذخیره)، خودداری و یا ترتیبات بیمه اتکایی را رعایت ننماید و اساساً مواد راجع به استفاده از مبالغ حق بیمه را نقض کند، مقام تنظیم‌کننده باید دستوری مبنی بر اصلاح نقایص در ظرف مدت زمان مشخصی صادر کند.^۸

1. Id. art. 105(1).

2. Id. art. 105(2).

3. Id. art. 107(1).

4. Id.

5. Insurance Law of PRC, supra note 133, art. 107(2).

6. Id. art. 108.

7. Id. art. 109.

8. Id. art. 111.

کارگزاران و نمایندگان بیمه

کارگزاران و نمایندگان بیمه به هنگام ارائه خدمات بیمه‌ای، از اقدامات زیر ممنوع می‌باشند^۱ - فریب دادن بیمه‌گر، متقاضی، بیمه‌شده و یا ذینفع؛^۲ - مخفی نمودن اوضاع و احوال مهم مرتبط با قرارداد بیمه؛^۳ - ممانعت متقاضی از اجرای تعهدات تصریح شده در قانون بیمه مبنی بر ابراز صادقانه حقایق و یا وادار ساختن متقاضی به عدم ابراز صادقانه وقایع؛^۴ - تعهد به کسب منافع برای متقاضی، بیمه‌شده و یا ذینفع که در قرارداد بیمه نیامده است؛^۵ - توسل به قدرت اداری، شغلی و یا تسهیلات حرفه‌ای و یا هرگونه وسیله نامشروع دیگر جهت وادار کردن، تحریک و یا محدود نمودن متقاضی از انعقاد هرگونه قرارداد بیمه.^۱

آئین‌نامه اداره شرکت‌های بیمه^۲

آئین‌نامه راجع به اداره شرکت‌های بیمه، توسط کمیسیون تنظیم بیمه چین در ژانویه ۲۰۰۰ به تصویب رسید.^۳ این آئین‌نامه مشتمل بر ۹ بخش با ۱۱۹ ماده است که دربردارنده مقررات تفصیلی راجع به تشریفات و آئین صدور مجوز، عملکرد فعالیت‌های بیمه و شروط قراردادی، مدیریت و بهره‌برداری از منافع حق بیمه، دارایی شرکت‌های بیمه، بیمه اتکایی، بازرسی و نظارت و مسئولیت می‌باشد.^۴ به منظور تحقق تعهدات چین، ناشی از الحاق به سازمان جهانی تجارت، کمیسیون تنظیم بیمه چین، دو ماده از این آئین‌نامه را اصلاح کرد.^۵ نخست آنکه، در صورتی که درخواست متقاضی مبنی بر تأسیس شرکت بیمه و یا دفتر نمایندگی مورد موافقت قرار نگیرد، باید اخطار کتبی در این خصوص به وی ابلاغ شود.^۶ قبل از اصلاح، مقام تنظیم‌کننده موظف به ابلاغ به متقاضی نبود چرا که اگر از ابلاغ تقاضانامه خودداری

1. Insurance Law of PRC, supra note 133, art. 130.

2. Regulation Regarding the Administration of Insurance Companies (2000) (P.R. C.), available at <http://www.circ.gov.cn> (last visited Mar. 27, 2004) [hereinafter RRAIC].

3,4, 5,6. Id.

می‌شد، چنین فرض می‌شد که درخواست رد شده است.^۱ دوم آنکه، قبل از اصلاحیه، مقام تنظیم کننده درخواست را بر اساس توسعه و تکامل نیازهای بازار بیمه مورد بررسی و موافقت قرار می‌داد، اما اکنون وی مطابق با نیازهای مصلحت‌آمیز آئین‌نامه اقدام می‌نماید.^۲ در نتیجه، حمایت کمتر از بازار داخلی در طول درخواست، شروع گردید؛ چرا که تصمیم بر این امر متمرکز بود که آیا عملکرد بیمه خارجی یک عملکرد مطمئن و صحیح می‌باشد یا خیر و معیار مساعدت به رشد و پیشرفت شرکت‌های داخلی، مورد توجه قرار نمی‌گرفت. سوم آنکه به منظور حذف حمایت ملی، اصلاحات، این شرط را که شعبه شرکت بیمه باید برای توسعه و تکامل بازار بیمه محلی، مفید و سودمند باشد، از بین بردند.^۳

بنابراین، آئین‌نامه راجع به اداره شرکت‌های بیمه، یک نظام نظارتی مالی واقعاً بی‌نظیری را ایجاد کرد. امروزه، معیارهای تصمیم‌گیری راجع به ملائت و دارایی شرکت بیمه: میزان حق بیمه وصول شده، انواع فعالیت و مدت زمان معتبر بیمه‌نامه می‌باشند.^۴ اما مخاطراتی که شرکت بیمه می‌پذیرد، بسیار بیشتر از یک تجارت معمولی می‌باشد چرا که خطرات مربوط به عملکرد یک فعالیت بیمه‌ای به طور معناداری، بسیار متنوع و متغیرند. مبنای قرار دادن احراز این موضوع که آیا شرکت بیمه ملائت داشته یا خیر، آن هم تنها بر پایه میزان درصد ثابت سرمایه ذخیره‌ای او ماهیت متحرک و پویای انواع مخاطرات را مورد توجه قرار نمی‌دهد. بنابراین، چنین معیاری برای چنین تشخیصی این وضعیت را فوق‌العاده ساده می‌کند.

آئین‌نامه اداره شرکت‌های بیمه با سرمایه خارجی (AFICR)

آنگونه که در این آئین‌نامه تعریف شده است، شرکت‌های بیمه با سرمایه خارجی در چین، در قالب سه شکل که جهت تأسیس و اقدام در داخل چین به موجب قوانین و آئین‌نامه‌های اداری جمهوری خلق چین تصویب شده‌اند، سازماندهی شده‌اند: ۱- شرکت‌های بیمه با سود مشترک میان شرکت‌های بیمه خارجی و شرکت‌ها و موسسات بیمه چینی؛ ۲- شرکت‌های بیمه با سرمایه خارجی با سرمایه‌گذاری و

1. RRAIC, supra note 173, arts. 9, 18.

2. RRAIC, supra note 173, art. 17.

3. Decision of Abolishment, available at <http://www.circ.gov.cn> (last visited Jan. 10, 2004).

4. See RRAI C, supra note 173, arts. 81-83.

اقدام توسط شرکت‌های بیمه خارجی و ۳- شعب فرعی شرکت‌های بیمه خارجی.^۱ حداقل سرمایه ثبت شده شرکت‌های بیمه با سود مشترک و شرکت‌های بیمه با مالکیت تمام خارجی، ۲۰۰ میلیون یوان و یا معادل آن به ارز می‌باشد.^۲

متقاضی برای اینکه بتواند یک شرکت بیمه با سرمایه خارجی را در چین تأسیس نماید، باید معیارهای زیر را رعایت نماید: ۱- دارا بودن حداقل ۳۰ سال تجربه فعالیت بیمه‌ای؛ ۲- دارا بودن دفتر نمایندگی در چین برای مدت حداقل ۲ سال؛ ۳- دارا بودن دارایی سالیانه که کمتر از ۵ میلیارد دلار ایالات متحده در سال قبل از درخواست نباشد؛ ۴- کشور و یا منطقه مرکز اصلی آنها دارای نظام مطلوب مقررات بیمه بوده و شرکت‌های بیمه خارجی، تابع مقررات نافذ و تحت نظارت مقامات ذیربط در آن کشور و یا منطقه اصلی باشند؛ ۵- دارا بودن اهلیت جبران خسارت مطابق با معیارهای کشور و یا منطقه اصلی‌شان؛ ۶- موافقت مقامات مسئول در کشور و یا مرکز اصلی آنها با درخواست و ۷- هرگونه معیار مصلحت‌آمیز دیگری که توسط کمیسیون تنظیم بیمه چین، تعیین می‌گردد.^۳ به بیان دیگر، تصویب سرمایه‌گذاری توسط کمیسیون تنظیم بیمه چین، دارای دو مرحله است: ۱- بررسی شرایط مربوط به بیمه‌گر خارجی و ۲- تصویب اسناد مربوط به تأسیس شرکت بیمه با سرمایه خارجی.^۴

مدت زمان استاندارد برای تکمیل این تشریفات تصویب، طولانی است. ابتدا، کمیسیون تنظیم بیمه چین ۶ ماهه فرصت داشته تا درخواست اصلی را پذیرفته و یا رد نماید.^۵ سپس درخواستی که مورد موافقت قرار گرفته باید ظرف یکسال به همراه اسناد تأسیس، تسلیم شود.^۶ پس از اخذ پذیرش رسمی

1. Administration of Foreign-Funded Insurance Companies Regulations, art. 2 (2002) [hereinafter AFICR]

2. Id

3. AFICR, supra note 182, art. 8

4. Donald J. Lewis, China in Action: WTO Implementation in the Insurance Sector off to a First Start, 16 CHINA L. & PRAC. 27, 28 (2002).

5. AFICR, supra note 182, art. 10.

6. See id. arts. 10, 11.

توسط متقاضی کمیسیون تنظیم بیمه چین، ۶۰ روز مهلت دارد تا تصویب ثانوی و نهایی را به انجام رساند.^۱ پس از تشکیل، شرکت‌های بیمه با سرمایه خارجی، مجاز به فعالیت در تمام و یا بخش‌هایی از بیمه اموال (بیمه خسارات، مسئولیت و بیمه اعتباری) خواهند بود. اما عملکرد فعالیت این شرکت‌ها، شرایط مالی و استفاده از منافع حق بیمه، تحت نظارت و بازرسی کمیسیون تنظیم بیمه چین می‌باشد که این اختیار را دارد تا از این شرکت‌ها بخواهد تا اسناد مرتبط، اطلاعات و گزارشات رسمی را به او تسلیم نمایند.^۲

۶. بررسی میزان تطابق با تعهدات و التزامات سازمان جهانی تجارت

در ارتباط با رعایت شرط مقررات داخلی در ماده ۶ موافقت‌نامه عمومی راجع به تجارت خدمات (GATS)، چین، برخی اصلاحات قابل تحسینی را پذیرفت که از جمله آنها تکلیف مقام تنظیم کننده به دادن اطلاع به متقاضی از طریق اخطار کتبی مبنی بر رد درخواست بود. این التزام تعهد به «تضمین این امر که اقدامات دارای کاربرد عام در روشی معقول و متعارف به اجرا درآیند» را محقق می‌سازد.^۳ علاوه بر آن، به موجب پاراگراف ۳۰۸ (چ) گزارش گروه کاری الحاق چین، چین ملزم شد تا این اطمینان را ایجاد کند که متقاضی صدور مجوز، کتباً و بدون تأخیر، راجع به دلایل خاتمه و یا رد درخواستش، اطلاع یافته است.^۴ پس از آن، متقاضی فرصت خواهد داشت تا درخواست جدیدی را با بیان دلایل خاتمه و یا رد، تسلیم نماید.^۵ با وضع مواد ۱۰ و ۱۲ آئین‌نامه راجع به اداره شرکت‌های بیمه با سرمایه خارجی، چین به این تعهد جامه عمل پوشاند.

با این وجود، برخی از مواد این آئین‌نامه، هنوز تعهدات ناشی از ماده ۶ را برآورده نساخته‌اند. به موجب پاراگراف ۳۰۸ گزارش گروه کاری الحاق چین، این وضعیت که «تشریفات و شرایط صدور مجوز

1. Id. art. 12(1).

2. Id. art. 19.

3. GATS, supra note 8, art. VI, § 1.

4. Report, supra note 12.

5. Id.

چین، مانعی برای دسترسی به بازار نبوده و محدودیت تجاری موجود، بیش از حد ضرورت نمی‌باشد»، یکی از نگرانی‌های ویژه است.^۱ اینکه آیا تشریفات صدور مجوز که تقریباً ۲ سال به طول می‌انجامد و در فوق به آن اشاره شد، با شرط «ظرف مدت زمان معقول پس از دریافت درخواست» مطابق است یا خیر، به موجب ماده ۶ موافقت‌نامه عمومی راجع به تجارت خدمات، بحث‌برانگیز باقی مانده است. علاوه بر آن، به نظر می‌رسد که معیار هفتم برای شرکت‌های بیمه با سرمایه خارجی، یعنی «دیگر معیارهای مصلحت‌آمیز که توسط کمیسیون تنظیم بیمه چین، تعیین شده‌اند»، اختیار زیادی را به مقام تنظیم‌کننده اعطا کرده است.^۲ نامعلومی و عدم قطعیت، احتمال تصمیمات خودسرانه توسط کمیسیون تنظیم بیمه چین را تقویت می‌کند، موضوعی که می‌تواند تعهد به «اجرای تمام اقدامات دارای کاربرد عام، به روشی معقول و بی‌طرفانه» را برآورده نسازد.^۳

اگرچه قانون اختلافات اداری (ALL) در سال ۱۹۸۹ وضع گردید، اما اینکه آیا این شرط به موجب ماده ۶: ۲ (الف) موافقت‌نامه عمومی راجع به تجارت خدمات و بخش ۲: ۱ (د) پروتکل الحاقی جمهوری خلق چین، در ارتباط با تأسیس و یا حفظ شرایط سازمانی و تشریفات راجع به بررسی اقدامات اداری، محقق شده یا خیر، هنوز مورد سوال است.^۴ دادگاه خلق چین، صلاحیت رسیدگی به اقدامات اداری راجع به رد و یا عدم پاسخ به منظور قانونی کردن درخواست‌های صدور مجوز را دارد، اما تنها شهروندان جمهوری خلق چین، مجاز به دسترسی به این مکانیسم رسیدگی قضایی می‌باشند.^۵ حتی اگر اشخاص حقیقی و یا حقوقی خارجی، مجاز به استفاده از این روند رسیدگی باشند، خواهان‌ها هنوز با موانع مهمی چون هزینه فوق‌العاده، احتمال زیاد شکست در دعوا، صعوبت اجرای حکم و خسارات فرعی، مواجه

1. Id

2. Lewis, supra not 185.

3. Report, supra note 12

4. Id.

5. Administrative Litigation Law of P.R. C., art. 11(4) (1989) [hereinafter ALL].

دادگاه خلق چین، برای رد دعاوی خاص اداری شهروندان، اشخاص حقوقی و یا دیگر سازمان‌ها، توجیه داشت. همان. به نظر می‌رسد که اصطلاح «شهروند» در این جا، به منظور محروم نمودن بیگانگان از چنین مکانیسم رسیدگی، بکار رفته است. همان.

هستند.^۱ علی‌الظاهر، قانون اختلافات اداری (ALL) به چین اجازه می‌دهد تا شرایط راجع به رسیدگی قضایی را رعایت کند اما در واقع، هنوز ناهماهنگی‌هایی وجود دارد.

در واقع، شرایط (۴) تا (۷) ماده ۸ آئین‌نامه راجع به اداره شرکت‌های بیمه با سرمایه خارجی، از تعهدات سازمان جهانی تجارت فراتر رفته است. همانگونه که معیار مشابهی جهت تأسیس شرکت‌های بیمه داخلی وجود ندارد، نقض بالقوه رفتار ملی قابل پیش‌بینی است. هفت معیار، فرصتی را برای کمیسیون تنظیم بیمه چین، جهت تعیین معیارهای دیگری به جز آنهایی که توسط (AFICA) تعیین شده‌اند را ایجاد کرده است. توسعه رفتار با منافع مطلوبیت کمتر، نسبت به متقاضی شرکت‌های بیمه با سرمایه خارجی، ناقض ماده ۱۷ موافقت‌نامه عمومی راجع به تجارت خدمات می‌باشد.^۲ علاوه بر آن، اجازه تأسیس انواع شرکت بیمه به موجب (AFICA)، به استثنای «شرکت‌های با مسئولیت محدود» نیز ناقض ماده ۱۷ می‌باشد.^۳ اما به موجب قانون بیمه، «شرکت‌های با مسئولیت محدود» مجاز به فعالیت می‌باشند که به نظر می‌رسد این امر، رفتار نامطلوب‌تر با متقاضی خارجی در مقایسه با خدمات بیمه داخلی است.^۴

علاوه بر آن، اینکه آیا شرایط بندهای (۴) تا (۷) ماده (AFICA)، با رفتار دولت کامله‌الوداد، ناسازگار است یا خیر، مورد اختلاف است. هر کشور عضو، معیارهای خویش را راجع به ملائت و دیگر موضوعات مصلحت‌آمیز حفظ می‌کند. یک شرکت بیمه که با معیارهای مصلحت‌آمیز در یک کشور هماهنگ است، ممکن است با معیارهای کشور دیگری، ناهماهنگ باشد. بنابراین، تنوع و اختلاف معیارهای کشور متبوع متقاضی، می‌تواند منجر به رفتار متفاوت با متقاضیان گردد. این معیارها به طور

1. STANLEY B. LUBMAN, BIRD IN A CAGE: LEGAL REFORM IN CHINA AFTER MAO 210 (1999).

2. GATS, supra note 8, art. XVII.

3. Id.

4. See Insurance Law of P.R.C., supra note 133, art. 70.

اخص، پرهزینه نبوده و به نظر می‌رسد که از طریق استثنای مقرر در ماده ۲ ضمیمه در خصوص خدمات مالی موافقت‌نامه عمومی راجع به تجارت خدمات، توجیه می‌شود.^۱

بسیاری از کشورهای توسعه یافته، دارای قانون مشابه با مقررات فوق‌الذکر می‌باشند. برای مثال، به هنگام بررسی صدور مجوز سازمان‌های بانکی خارجی، هیئت ذخیره فدرال «هیئت» ایالات متحده، مبادرت به بیمه اختیارات اداری و مالی بانک‌های خارجی و نیز پشتیبانی آنها از بانک‌های فرعی ایالات متحده می‌نمود.^۲ با این وجود، با توجه به محدودیت‌های صلاحیتی خویش، هیئت معمولاً عقاید و نظرات مقامات تنظیم کننده بانک در کشور متبوع را تقاضا می‌کرد.^۳ معیار مندرج در ماده ۸ (AFICA)، به ویژه بندهای (۴) تا (۶)، به منظور تضمین ثبات مدیریتی و مالی شرکت بیمه خارجی، طراحی شده‌اند که می‌توانند به عنوان «اقداماتی جهت دلایل مصلحت‌آمیز و حمایت از سرمایه‌گذاری» شناسایی شوند.^۴ استثنایی که به موجب ماده ۲ ضمیمه خدمات مالی مقرر شده، قابل اعمال می‌باشد؛ چرا که به عنوان ابزار رهایی از تعهدات و وظایف چین مورد استفاده قرار نمی‌گیرد.

در خصوص وظیفه شفاف سازی، اطلاعات مربوط به آخرین قانون نظارت و اداره بیمه، بر روی پایگاه اینترنتی کمیسیون تنظیم بیمه چین، موجود می‌باشد.^۵ اما این قانون تنها به زبان چینی موجود می‌باشد؛ بنابراین، اگرچه اطلاعات می‌تواند برای عموم قابل دسترسی باشد. این مسئله که آیا کمیسیون

1. GATS, supra note 8, art. 2.

«علیرغم مواد دیگر موافقت‌نامه، هر عضو از انجام اقدامات جهت دلایل مصلحت‌آمیز، شامل حمایت از سرمایه‌گذاران، امانتگذاران، بیمه‌گذاران و یا اطمینان از تمامیت و ثبات نظام مالی، منع نخواهد شد. در مواردی که چنین اقداماتی، با مواد موافقت‌نامه مطابق نیست، آنها نباید از آنها به عنوان وسیله رهایی از تعهدات و تکالیف اعضا به موجب موافقت‌نامه، استفاده نمایند».

Lewis, supra note 185, at 28.

2. FEDERAL RESERVE BOARD, BANK HOLDING COMPANY SUPERVISION MANUAL § 2100.1 at 409 (Dec. 1992), available at <http://www.federalreserve.gov/boarddocs/supmanual/bhcfbhc0603.pdf> (last visited Jan. 10, 2004).

3. Id.

4. Lewis, supra note 185, at 28.

5. Legislation of Insurance Supervision and Administration, available at <http://www.circ.gov.cn/policy/index.asp> (last visited Mar. 27, 2004).

تنظیم بیمه چین، توانایی «پاسخ‌گویی سریع به تمامی درخواست‌هایی که از جانب دیگر کشورهای عضو برای اطلاعات خاص مطرح می‌شود»، داراست یا خیر، مشخص نیست.^۱

۷. ضرورت اصلاحات بیشتر

برخی از بخش‌های قوانین مرتبط با بیمه فعلی چین، با شرایط و الزامات موافقت‌نامه عمومی راجع به تجارت خدمات، ناهماهنگ بوده و مستلزم اصلاحات بیشتری می‌باشند. اگرچه قانون فعلی، تعهدات و وظایف عضویت در سازمان جهانی تجارت را برآورده می‌سازد، اما مقررات محیط سالم و ایمن در بازار بیمه چین، برای شرکت‌های بیمه داخلی و خارجی، تضمین شده نمی‌باشد. موافقت‌نامه عمومی راجع به تجارت خدمات، یک موافقت‌نامه کلی بوده و تعهدات جزئی آن، ابتدائاً بر حذف محدودیت‌های بازار و ایجاد یک محیط بدون تبعیض تأکید دارد. در این میان، اهداف دیگری چون دستیابی به بازار بیمه سالم، ایمن و معتبر از طریق کاستن از نقایص بازار، تضمین ثبات مالی بیمه‌گران و برقراری یک رویه بیمه عموماً قابل قبول، هرگز مورد توجه قرار نگرفته است.^۲ قطعاً «نظام رقابت بازار...، کارآیی، انعطاف و ... [اقتصاد] را به [ارمغان آورده]، اما همچنین تزلزل و عدم قطعیت را برای شرکا، خواه آنها تولیدکننده، مستخدم و یا مشتری باشند، به ارمغان خواهد آورد».^۳ غیرقابل پیش‌بینی بودن برآورد احتمال ادعاها و دیگر احتمالات، منجر به عدم تشویق بیمه‌گران خارجی از ارائه خدمات بیمه‌ای می‌شود.^۴ در نتیجه این تعارض بازار، اگر بازار بیمه از مشتریان حمایت کافی نکند، آنها ممکن است که راه دیگری برای حمایت از کالاهایشان انتخاب نمایند.

بنابراین، نظام تنظیم‌کننده مستحکم و جامع، قوی‌ترین ابزار برای حفظ رشد مستمر بازار بیمه چین و کاهش آثار زیانباری است که در اثر نامعلومی و غیرقابل پیش‌بینی بودن به بار می‌آید. تنها با ایجاد یک

1. GATS, supra note 8, art. III, § 4.

2. See BANKS McDoWELL, THE CRISES IN INSURANCE REGULATION 27,31-6 (1994); see HARRINGTON & NIEHAUS, supra note 17, at 645.

3. McDowell, supra note 208, at 18.

4. HOWARD KUNREUTHER & MARK V. PAULY, INTERNATIONAL TRADE IN INSURANCE 34,35 (1991) .

نظام هماهنگ کننده دولتی از طریق وضع قانون می‌توان به اهداف حمایت از مصرف‌کننده، حفظ کیفیت و عدم تبعیض نائل شد. اگرچه قواعد حقوقی، سنت کمونیسیت را در چین به چالش کشید، تنها شناسایی و تصدیق قواعد حقوقی معتبر است که می‌تواند آن را به قدرت داخلی تبدیل کند. علاوه بر آن، تنها رسیدن به این قدرت است که می‌تواند پایه‌ای برای نظام نظارتی بیمه موثر و کافی به شمار آید.^۱ بخش‌های بعدی، به بررسی تعارض قانون بیمه فعلی و پیشنهادهای در خصوص اصلاحات به منظور تسهیل تنظیم بازار را از طریق «قانون» ارائه می‌کند.

قرارداد بیمه

ساختار قانون بیمه

قانون بیمه ۲۰۰۲، ترکیبی از دو قانون است. قانون قرارداد بیمه که در دسته حقوق مدنی طبقه‌بندی می‌شود و قوانین راجع به نظارت و اداره بیمه که داخل طبقه حقوق اداری قرار می‌گیرد.^۲ «در جوامعی که از مفهوم قاعده قانونی تبعیت نمی‌کنند، حفظ تمایز میان قانون مدنی و اداری یک ضرورت نظری است».^۳ در واقع بسیاری از بازارهای بیمه‌ای پیشرو در سطح جهانی، مانند آلمان و ژاپن از موقعیت دوگانه استفاده می‌کنند: یک قانون، معاملات قراردادی را تنظیم می‌کند و دیگری تصمیمات اداری دولتی را در بازار کنترل می‌نماید.^۴ به موجب قانون بیمه «مسئله، شفاف سازی است و موضوعات مجزا از طریق توافقات طرفینی قراردادی بهتر بررسی می‌شوند تا موضوعاتی که به نحو مقتضی، با وساطت اداری^۵ حل و فصل می‌گردند».^۶ علاوه بر آن، استفاده از موقعیت‌های مجزا، جهت طرح جنبه‌های قراردادی و اداری مانند اصلاح یک قسمت از قانون نباید مانع دیگری شود. «این رویه، استمرار و ثبات قانون را به عنوان یک

1. Lubman, supra note 198, at 307-8.

2. Insurance Law, supra note 126, at 61.

3. Guojin & Mertl, supra note 101, at 23.

4. For details, see <http://www.fsa.go.jp/refer.html> (last visited Feb. 6, 2004).

5. Guojin & Mertl, supra note 10], at 23.

6. Id.

مجموعه حفظ کرده و از تجزیه می‌کاهد و در نتیجه باعث می‌شود که میان انعطاف و مطابقت، تعادل برقرار شود و منجر به ایجاد یک نظام تنظیم کننده جامع شود.^۱

انعقاد قرارداد بیمه

اگرچه ماده ۱۳ قانون بیمه، بیمه‌گر را ملزم به صدور بیمه‌نامه و یا گواهینامه بیمه و یا دیگر اشکال قرارداد کتبی می‌نماید، اما مکتوب بودن، شرط انعقاد یک قرارداد بیمه نمی‌باشد.^۲ تعداد کثیری از کشورهای دارای حقوق نوشته، چنین استدلال می‌کنند که قرارداد بیمه، فوراً پس از قبول پیشنهاد توسط بیمه‌گر منعقد می‌شود، حتی اگر قبول به شکل شفاهی باشد.^۳ در واقع، این ادعا بهتر می‌تواند به نیازهای حمایت از مصرف کننده پاسخ دهد. اگر قرارداد بیمه به شکل کتبی تنظیم می‌شد، این احتمال وجود داشت که در فاصله زمانی میان قبول پیشنهاد و صدور بیمه‌نامه، بیمه‌شده به حال خود رها شده و از وی حمایتی به عمل نیاید. این عدم حمایت به این دلیل رخ می‌دهد که قرارداد بیمه تا زمانی که بیمه‌نامه و یا گواهینامه صادر نشود، منعقد نشده است.

با این وجود، نظر اکثریت جلوی راه گریز از قانون را می‌گیرد. قواعد اجرای قانون بیمه تایوان که الگوی مناسبی برای اصلاحات بیشتر است، مقرر می‌دارد:

«در خصوص بیمه اموال، اگر حادثه بیمه شده قبل از اینکه بیمه‌نامه توسط بیمه‌گر صادر شود، اتفاق افتد، اما حق بیمه توسط متقاضی پرداخت گردیده باشد، بیمه‌گر مسئول جبران خسارات وارده خواهد بود».^۴

1. Id.

2. HSIN-FA UN, BAO XIAN CHI VUE XIAO LI LUN [A Study on the Validity and Invalidity of the Insurance Contract] 74 (1996); LIU, supra note 153, at 38.

3. Id.

4. Enforcement Rules of the Insurance Law, art. 25 (1995) (Taiwan), available at <http://www.insurance.gov.tw/English/inl.asp#b> (last visited Jan. 10, 2004).

۸. حمایت از مصرف کننده

در تفسیر قراردادهای بیمه ماده ۳۱ قانون بیمه بیان می‌دارد که اختلافات راجع به شروط و مندرجات، باید به نفع بیمه‌شده و ذینفع تفسیر شوند.^۱ ماده ۳۱، با دامنه شمول عام، تفسیر مساعد یکنواختی را به نفع بیمه‌شده و ذینفع بدون تصدیق به اینکه ابهامی وجود دارد، به دست می‌دهد.^۲ در نتیجه، در مواردی که ابهامی وجود ندارد، شروط و مندرجات خودبخود علیه بیمه‌گر تفسیر می‌شوند.^۳ به طور قطع، ماده ۳۱ مزایایی را برای بیمه‌شده و ذینفع به همراه دارد. اما در مواردی که بیمه‌شده و یا ذینفع، آشکارا تخلف کرده‌اند، این قانون همچنان اعمال گشته که به نظر می‌رسد نسبت به بیمه‌گر ناعادلانه است؛ در حالی که امتیاز بی‌مبنایی (مانند مال بادآورده) را به بیمه‌شده اعطا می‌کند. ماده ۳۱ مطابق با قاعده ابهام، مستلزم اصلاحات بیشتری است؛ در غیر این صورت ممکن است که بیمه‌گران به خاطر خطرات حقوقی فراوان از بازار خارج شوند.

علاوه بر آن، قانون بیمه فاقد دو اصل دیگر حقوق بیمه می‌باشد که یکی متعلق به حقوق کامن‌لا است و آن انتظارات معقول و متعارف و دیگری، متعلق به حقوق نوشته است، یعنی نظارت بر محتوای قرارداد بیمه. نظریه انتظارات معقول، زمانی اعمال می‌شود که ابهامی وجود داشته باشد. قراردادهای بیمه باید محدوده‌ای را پوشش دهند که هم بیمه‌شده به نحو معقول معتقد است که آن را خریداری نموده و هم شخص متعارف در موقعیت بیمه‌شده پس از خواندن بیمه‌نامه، انتظار آن را دارد.^۴ به محض اعمال این نظریه، بیمه‌گر هرگونه مزایای نامعقول را در یک معامله بیمه‌ای انکار می‌کند و به طور مشخصی، انتظارات معقول متقاضیان و ذینفعان، راجع به شروط قراردادهای بیمه محترم شمرده خواهد شد؛ حتی اگر مطالعه دقیق شروط بیمه‌نامه، مبین خلاف این انتظارات باشد.^۵ قرارداد الحاقی، نمونه‌ای از قدرت نابرابر معاملاتی میان بیمه‌گر و بیمه‌شده شخصی است. کشورهای دارای نظام حقوق نوشته، این نقص را

1. Insurance Law of P.R.C., supra note 133, art. 31.

2, 3. Id.

4. ROBERT H. JERRY, UNDERSTANDING INSURANCE LAW 141--42 (2d ed. 1996).

5. Robert E. Keeton, Insurance Law Rights At Variance With Policy Provisions, 83 HARV. L. REV. 961,967 (1970).

از طریق پذیرش اصل «نظارت و کنترل محتوای قرارداد بیمه»، تصحیح می‌کنند.¹ قانون بیمه تایوان، اظهار می‌دارد که:

«هر یک از موارد زیر که در قرارداد بیمه موجود بوده و همچنین موردی که قرارداد امضا شده و به نحو آشکار غیرعادلانه می‌باشد، آن قسمت از توافق که دربردارنده آن است، باطل می‌نماید: ۱- از مسئولیت‌های بیمه‌گر که به موجب این قانون مقرر شده است، حذف و یا کاسته شود؛ ۲- متقاضی، ذینفع و یا بیمه‌شده مجبور به اعراض و یا محدود کردن مطالبه حق خویش به موجب قانون گردند؛ ۳- مسئولیت‌های متقاضی یا بیمه‌شده، افزایش یافته باشد و یا ۴- دیگر معایب اساسی بر متقاضی، ذینفع یا بیمه‌شده تحمیل گردد».^۲

به نظر می‌رسد که هر دو اصل فوق در جهت حمایت از مصرف‌کننده اهمیت داشته و باید در اصلاحات آتی مورد توجه قرار گیرند.

نقایص دیگری در نظام حقوقی فعلی وجود دارند. برای مثال، در مواردی که میان منافع بیمه‌گر و بیمه‌شده تعارض منافع حادث شود، بیمه‌گر نباید منافع خویش را فدای منافع بیمه‌شده کند. هنوز قانون بیمه‌گر را ملزم به رهایی از تعارض منافع نمی‌نماید. به موجب اصول مقرر شده توسط اتحادیه بین‌المللی ناظران بیمه (IAIS):

«در مواردی که تعارض منافع حادث می‌شود ارائه‌دهنده خدمات باید از طریق قواعد داخلی، مبنی بر محرمانه نگهداشتن اسرار، خودداری از اقدام و یا دیگر طرق، رفتار منصفانه با تمامی مشتریان را تضمین کند. ارائه‌دهنده خدمت نباید به طور غیرمنصفانه، منافع خویش را برتر از منافع مشتریان قرار

1. CHAO-GUO JIANG, BAO XIAN FA GI CHU LI LUN [The Fundamental Theories of Insurance Law] 39 (1996).

2. Insurance Laws & Regulations of the Republic of China, art. 54-1(2002) (Taiwan), available at

http://www.insurance.gov.tw/English/in_lasp#2 (last visited Jan. 10, 2004) [hereinafter IAIS, Insurance Core Principles].

داده و در مواردی که مشتری آگاه انتظار دارد که وی منافع او را برتر از منافع خودش قرار دهد، وی باید آن انتظارات را برآورده سازد.^۱

این اصل باید به شکل قانون درآید.

نظارت و اداره شرکت‌های بیمه

کفایت دارایی

نظام فعلی نظارت بر سرمایه که در آئین‌نامه راجع به اداره شرکت‌های بیمه آمده، بسیار ساده بوده و تنوع مخاطراتی که ممکن است در طول فعالیت بیمه‌ای اتفاق افتد، را نادیده گرفته و تنها بر مخاطرات تعهد شده، توجه دارد.^۲ در واقع «شرط کفایت سرمایه، باید مقدار، ترکیب و خطرات تجاری شرکت بیمه را بازگو نماید».^۳ ایالات متحده و اتحادیه اروپا، به نحو موثری مخاطرات سرمایه که توسط شرکت‌های بیمه جهانی به وجود آمده‌اند را بیان کرده است. الگوی ایالات متحده از یک الگوی خطر محور تحت عنوان «سرمایه مبتنی بر خطر» (RBC) که سرمایه بیمه‌گر را از طریق بررسی خصوصیات خطر که لازمه اقدامات منحصر به فرد بیمه‌گر می‌باشد، ارزیابی می‌کند، استفاده کرده است.^۴ علاوه بر آن، سرمایه مبتنی بر خطر ۴ طبقه‌بندی عمده مخاطرات بیمه‌گران اموال/حوادث را ارائه می‌دهد: ۱- خطر خارج از ترانزنامه؛ ۲- خطر سرمایه؛ ۳- خطر اعتبار و ۴- خطرات تعهد شده.^۵ از سوی دیگر، مخاطراتی که در الگوی سرمایه مبتنی بر خطر بیمه عمر و سلامت آمده، بجز در خصوص ریسک سرمایه، ریسک حق بیمه، ریسک نرخ بهره و

1. INTERNATIONAL ASSOCIATION OF INSURANCE SUPERVISORS, PRINCIPLES FOR THE CONDUCT OF INSURANCE BUSINESS 5 (1999), available at

http://iaisweb.org/133_ENU_HTMP.asp (last visited Jan. 10, 2004).

2. See infra pp. 119-22.

3. IAIS, Insurance Core Principles. supra note 228, at 9.

4. Jan-Juy Lin, The Capital Adequacy of Insurance: Reviewing the Current Global Standards in INTERNATIONAL FINANCIAL SECTOR REFORM: STANDARD SETTING AND INFRASTRUCTURE DEVELOPMENT 78 (Say Goo & Zongfei Zhou eds. 2002).

5. See NAIC Risk-Based Capital for Insurers Model Act § 2(c) (Nat'l Ass'n of Ins. Comm'rs 1995) [hereinafter RBC Model Act].

مخاطرات تجاری، با الگوی بیمه اموال/حوادث، شبیه می‌باشد.^۱ میزان سرمایه مبتنی بر خطر تعدیل شده، معیاری برای کل سرمایه تعدیل شده (TAC)، برای تشخیص وضعیت مبتنی بر خطر او می‌باشد.^۲ تعهدات خاصی هم برای بیمه‌گران و هم متقاضیان، مبتنی بر اشکالی که توسط قاعده سرمایه مبتنی بر خطر ایجاد شده‌اند، وجود دارد. اگر کل سرمایه تعدیل شده (TAC) یک بیمه‌گر پائین‌تر از سطح خاصی باشد، یعنی سطح عملکرد شرکت، سطح عملکرد تنظیمی و هماهنگ کننده، سطح کنترل اختیاری و سطح کنترل اجباری، اقدامات تنظیمی خاصی برای شرکت مقرر می‌شود.^۳

مدل تفاوت دارایی اتحادیه اروپا که از آن به «منابع ملی تعهدات بیمه» یاد می‌شود، در واقع اختلاف میان دارایی‌ها و بدهی‌های بیمه‌گر است.^۴ این نوع از سرمایه مطمئن، جهت حل اختلافات میان هزینه‌ها و منافع پیش‌بینی شده و واقعی، ضروری است.^۵ در سطح اتحادیه اروپا، سطح تفاوت دارایی عموماً به میزان معاملات عمده بستگی دارد، خواه درآمد حق بیمه و یا پرداخت‌های ادعا شده در سال قبل صورت گرفته باشد یا خیر.^۶ برای بیمه‌گران بیمه غیرعمر، حداقل تفاوت دارایی یا براساس حق و سهام بیمه سالانه و یا میانگین میزان مطالبات برای ۳ سال مالی قبل تعیین می‌شود.^۷ میزان تفاوت دارایی، معادل بالاترین شاخص حق بیمه و شاخص مطالبات می‌باشد.^۸ برای بیمه‌گران بیمه عمر، تفاوت دارایی بر اساس نوع بیمه تعهد شده و با ارجاع به میزان سرمایه در خطر و فرمول‌های ریاضی و محاسبه و اگذاری‌های بیمه اتکایی به محدوده خاصی، تعیین می‌شود.^۹ اکنون چین از یک الگوی تفاوت دارایی کمتر پیشرفته استفاده

1. Id. § 2(8).

2. Id. § 2(E).

3. See id. §§ 3-6.

4. Lin, supra note 231, at 73.

5. See Solvency of Insurance Undertakings, in Conference of Insurance Supervisory Authorities of Member State of European Union, COM(97)398 final, at 1.

6. Lin, supra note 231, at 73.

7. Council Directive, 731239IEEC, art. 16, 1973 OJ. (L228).

8. See id.

9. See Council Directive 79/267 IEEC, art. 19 1979 O.J. (L63), at 10.

می‌کند. هر دو الگوی فوق‌الذکر در ایالات متحده و اتحادیه اروپا، شاید به دلیل اصلاحات بیشتر به خوبی عمل می‌نمایند.

نظارت بر شرکت‌های بیمه مرکزی (مادر)

همانگونه که در فوق اشاره شد، شرکت بیمه خلق چین در سال ۱۹۹۹ به عنوان بخشی از سازماندهی مجدد این صنعت بازسازی شد. شرکت بیمه خلق چین همچنان یک شرکت مرکزی است که بر ۳ شرکت تابع در زمانی که دیگر شرکت‌های بیمه با مالکیت دولتی ایجاد شدند، نظارت می‌کند.^۱ از آنجا که نظام شرکت مرکزی بیمه در چین وجود دارد، اما قوانین و یا آئین‌نامه‌های خاصی که به طرح موضوعات نظارتی آنها پرداخته باشد، وجود ندارد. طراحی و تعیین یک نظام نظارت جهت تنظیم و اداره این شرکت‌ها یک نیاز مبرم است. به علاوه، نظر به گرایش به یکپارچگی در میان بخش‌های مالی مختلف ایجاد یک نظام نظارتی، پاسخی به این گرایش اجتناب‌ناپذیر است.^۲

ایالات متحده و اتحادیه اروپا، الگوهایی را برای نظارت داریی شرکت‌ها و گروه‌های بیمه مادر ارائه داده‌اند. الگوی ایالات متحده قواعد زیر را بیان کرده است: ۱- اجازه تأسیس شرکت‌های فرعی؛ ۲- بدست آوردن کنترل و یا ادغام با بیمه‌گران داخلی؛ ۳- استانداردها و مدیریت نظام‌های شرکت بیمه مرکزی؛ ۴- بررسی نظام‌های شرکت مرکزی بیمه و ۵- انحلال.^۳

در این میان، الگوی اتحادیه اروپا اساساً بر مسائل ناشی از ذخیره‌های مالی از قبیل نیروی چندگانه، معاملات بین گروهی، تقسیم همکاری و اطلاعات میان تنظیم کنندگان مختلف و نظارت ترکیبی تأکید دارد.^۴ هر دو الگو، بر جنبه‌های مختلف نظارت داریی تأکید داشته و حاوی موضوعات ارزشمندی برای قاعده‌مند کردن قانون شرکت‌های بیمه مرکزی چین می‌باشند.

1. See infra pp. 112-19.

2. See generally Report on Consolidation in the Financial Sector, Group of Ten, at 1-9 (Jan. 2001).

3. See generally Insurance Holding Companies System Regulatory Act (Nat'l Ass'n of Ins. Comm'rs 2001).

4. See generally European Parliament and Council Directive 98/78/EC of 27 October 1998 on the supplementary supervision of insurance undertakings in an insurance group, 1998 O.J. (L330).

مدیریت سرمایه

در حال حاضر، آئین‌نامه راجع به اداره شرکت‌های بیمه تنها چهار نوع سرمایه را که شرکت‌های بیمه می‌توانند سرمایه‌گذاری نمایند، اجازه می‌دهد: اوراق قرضه دولتی، اوراق قرضه مالی، اوراق قرضه‌ای که توسط موسسات با مالکیت دولت صادر می‌شوند و سپرده‌های بانکی.^۱ با در نظر گرفتن، مدیریت مصلحت‌آمیز قلمرو سرمایه‌گذاری‌های مجاز در چین محدودتر از محدوده سرمایه‌های پذیرفته شده و سرمایه‌گذاری‌های مجاز در ایالات متحده می‌باشد.^۲ اما دامنه محدودتر سرمایه‌گذاری‌های مجاز در چین می‌تواند مانع توانایی سود دهی شرکت‌ها شده، چرا که سرمایه‌گذاری‌ها توسط شرکت‌های بیمه به منظور حداکثر سود صورت می‌گیرد و نیازهای سرمایه و ذخیره را رعایت می‌کند.^۳ نظام نظارت مطلوب برای مدیریت سرمایه باید میان عملکرد مورد انتظار بالا از مخاطره‌کنندگان سرمایه‌گذاری در مقابل مزاحمت‌داری تعادل برقرار نماید. الگویی که توسط اتحادیه ناظران بین‌المللی بیمه (IAIS) ارائه شده بر کنترل و نظارت برنامه‌های سرمایه‌گذاری و تشریفات، بدون محدود نمودن موضوع سرمایه‌گذاری تأکید دارد.^۴ گزارش راجع به استانداردهای نظارت بر مدیریت سرمایه توسط شرکت‌های بیمه، چهار نوع عمده از سرمایه‌های مالی را مجاز می‌داند: ۱- اوراق قرضه و دیگر وسایل درآمد ثابت؛ ۲- سهام و سرمایه‌گذاری‌های از نوع سهام؛ ۳- دیون، سپرده‌ها و دیگر حقوق و ۴- اموال.^۵ گزارش اتحادیه ملی ماموران بیمه (NAIC)، ایجاد برنامه‌های سرمایه‌گذاری و وظیفه نظارت، اقدام، گزارش و کنترل سرمایه‌گذاری‌های بیمه‌گر را بر عهده دارد.^۶

1. Regulation Regarding the Administration of Insurance Companies, art. 80 (2000) (P.R.C.), available at http://www.circ.gov.cn/list_detail.asp?auto_id=140 (last visited Jan. 10, 2004).

2. See generally Investments of Insurers Model § 2AA-JJJJ (Nat'l Ass'n of Ins. Comm'rs. 1996).

3. HARRINGTON & NIEHAUS, supra note 17, at 89.

4. IAIA, supra note 18.

5. Id. at 4.

6. Id. at 5; see also RBC MODEL ACT, § 4.

گزارش «رویکرد اعمال محدودیت‌های قانونی بر رویه‌های سرمایه‌گذاری و تشریفات بیمه‌گران» را مجاز می‌داند.^۱ چنین قانونی باید قابلیت تضمین وجود: «۱- پشتکار [هیأت] مدیران و مواظبت مدیریت ارشد؛ ۲- نظام‌های جامع، صحیح و انعطاف‌پذیر که تشخیص، اندازه‌گیری مخاطرات بیمه و اجتماع آن خطرات در سطوح مختلف، را جایز می‌داند؛ ۳- تشریفات مناسب برای اندازه‌گیری و ارزیابی انجام سرمایه‌گذاری؛ ۴- اطلاع‌رسانی کافی و به موقع در خصوص اقدامات سرمایه‌گذاری در میان تمامی سطوح شرکت‌های بیمه و ۵- تشریفات رسیدگی سخت و موثر و نظارت بر اقدامات جهت تشخیص و گزارش ضعف‌ها در کنترل و هماهنگی در سرمایه‌گذاری‌ها را داشته باشد.^۲ اگر برنامه، تشریفات و مخاطرات سرمایه‌گذاری، با دقت و ماهرانه، اندازه‌گیری، مدیریت و کنترل شود، تهدید قلمرو سرمایه‌گذاری‌های مجاز به سپرده‌های بانکی و اوراق قرضه با ریسک پائین، احتمالاً محافظه‌کاری خواهد بود. از لحاظ عملی، چین باید مقررات خود را به مدیریت سرمایه شرکت‌های بیمه، جهت مطابقت با معیارهای بین‌المللی اصلاح نماید.

۹. نتیجه‌گیری

قانون بیمه ۲۰۰۲ که به تازگی اصلاح شده و آئین‌نامه اداره شرکت‌های بیمه با سرمایه خارجی (AFICR) که اخیراً وضع شده، برخی موضوعات راجع به الحاق چین به سازمان جهانی تجارت را مطرح کرده و بسیاری از تعهدات و وظایف آن را برآورده ساخته است. اما برخی مواد (AFICR)، به ویژه شرایط متقاضی شرکت‌های بیمه با سرمایه خارجی و تأسیس انواع شرکت‌های بیمه، هنوز با شرط رفتار ملی و شرط مقررات داخلی موافقت‌نامه عمومی راجع به تجارت خدمات، منطبق و هماهنگ نمی‌باشد. اختیارات فوق‌العاده‌ای که به کمیسیون تنظیم بیمه چین اعطا گردیده، بزرگترین عامل این ناهماهنگی است. به هر حال، این اختیارات تقنینی گسترده می‌تواند از جهت اقدام سریع و موثر کمیسیون تنظیم بیمه چین در اجرا و اصلاح قانون، مفید و سودمند باشد. از آنجا که اختیارات کمیسیون تنظیم بیمه چین در

1. IAIA, supra note 18, at 5; see also RBC MODEL ACT, § 4.

2. RBC Model Act, §§5, 6.

چارچوب نظامی عمل می‌کند که تحت تابعیت قانون قرار دارد، آنگونه که در بسیاری از کشورهای غربی است، اجرای چنین اختیاراتی باید تحت نظارت دادگاه‌ها و یا مقامات دولتی زیربط باشد. اگرچه نظام حقوقی چین، اخیراً پیشرفت قابل ملاحظه‌ای داشته است، اما محدودیت‌های قانونی، سنت‌ها و ضعف‌های سازمانی، چنین نظارت معناداری را عقیم می‌نماید.^۱ بنابراین، مضیق نمودن قلمرو اختیارات کمیسیون تنظیم بیمه چین، بهترین راه تحقق تعهدات و التزامات ناشی از موافقت‌نامه عمومی راجع به تجارت خدمات و رهایی از اقدامات خودسرانه دولتی می‌باشد.

اگرچه، قوانین و مقرراتی که به تازگی وضع و یا اصلاح شده‌اند، حداقل معیارهایی که با الحاق چین به سازمان جهانی تجارت، تحمیل شده را برآورده ساخته و توجه کافی به شرکت‌های بیمه خارجی معطوف داشته‌اند، اما آمادگی در برابر چالش‌هایی که به واسطه باز شدن کامل بازار بیمه چین حادث می‌شود، مستلزم اقدامات تقنینی بیشتری است.^۲ برای مثال، قانون بیمه باید تغییرات بیشتری را تحمل کرده و قوانین و مقررات جدید نیز باید سریعاً وضع گردند. اصلاحات بیشتر قوانین و مقررات بیمه باید دربردارنده مسائل زیر باشد: ۱- برقراری تمایز میان قانون قرارداد بیمه و قانون راجع به نظارت بر بیمه؛ ۲- حمایت از مصرف‌کننده؛ ۳- شفاف سازی انعقاد قرارداد بیمه؛ ۴- کفایت سرمایه و مقررات دارایی؛ ۵- شرکت‌های بیمه مرکزی و ۶- ایجاد یک نظام نظارتی مدیریت سرمایه با مدیریت خطر محور. دولت چین نمی‌تواند از یک واقعیت مسلم فرار کند و آن اینکه زمان اصلاحات همین حالا است.

1. Jeffery E. Thomas, The Role and Powers of the Chinese Insurance Regulatory Commission in the Administration of Insurance Law in China, 27 THE GENEVA PAPERS ON RISK AND INS. 413, 424 (2002).

2. Guojian & Mertl, supra note 101, at 25.